

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 24 september 2009

MEDITATIE

Overvloed schaad

*Overvloed schaad. Wij hebben daar-
van de bewijzen in onze welvaarts-
tijd. Wat kunnen wij bijvoorbeeld een
last hebben van onze verwende kin-
deren. Kinderen, die altijd hun zin
krijgen en nooit eens een "neen" te
horen krijgen in hun leven.*

Voorspoed bergt een groot gevaar in zich. Ook met betrekking tot het geestelijke leven. Voorspoed kan ons God doen vergeten. Het is waar: tegenspoed kan ons God doen vloeken. Maar over het algemeen is de druk in ons leven profijtlijker in vele opzichten dan voortdurende voorspoed. Voorspoed lijdt vaak tot hoogmoed. David heeft aan den lijve ondervonden dat voorspoed hem geen geestelijk nut bracht. David heeft op een rijke wijze mogen delen in de gunst van God. Hij heeft Gods genade mogen ervaren en gevoelen in zijn leven. Dat was voor David een onuitsprekelijk rijke zaak.

In Adam zijn wij de gunst van God kwijtgeraakt en liggen wij onder de toorn van God. Leven wij buiten de gemeenschap met God en zijn wij de

**Ik zeide wel in mijn voor-
spoed: Ik zal niet wankelen in
eeuwigheid. Want, HEERE,
Gij hadt mijn berg door Uw
goedgunstigheid vastgezet;
maar toen Gij Uw aangezicht
verborgt, werd ik verschrikt.**

Psalm 30 : 7,8

duivel toegefallen. Welk een wonder mag het dan heten dat zulk een zondaar hersteld wordt in de gemeenschap met God door de wederbarende werking van God de Heilige Geest. Welk een wonder is het dan, als we met David mogen getuigen: Want, HEERE! Gij hadt mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet. Maar, als wij mogen weten dat onze staat voor de eeuwigheid door God is vastgezet - dat wil zeggen: als wij mogen weten door genade bevestigd te zijn in het geestelijke leven - dan dreigt er toch menigmaal

een groot gevaar. Welk gevaar? Het gevaar van overmoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

Wanneer Gods kind in het licht des HEEREN mag delen denkt hij/zij vaak dat het nooit meer donker wordt. En dan dreigt, als de HEERE ons er niet voor bewaart, overmoed. Dan denken wij dat wij de zonde te boven zijn, dat wij de strijd te boven zijn, dat alle vijanden onder de voet liggen; wat kan ons nog overkomen? Maar o, bedenk het, ook wanneer wij geestelijk een tijd van voorspoed mogen ervaren, de zonde blijft werken. De oude mens der zonde is niet dood, geliefde lezer(es).

En daarom is voorspoed, overvloed, schadelijk voor het geestelijke leven. Ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

Hoe spoedig verliezen wij in het ervaren van de weelde der ziel onze diepe afhankelijkheid van de HEERE. Hoe ligt dan de zonde van hoogmoed op de loer, om op het juiste moment toe te slaan. Wie van Gods kinderen kent niet die bittere werkelijkheid in zijn of haar leven? Maar de man en de vrouw die niet zouden wankelen in eeuwigheid krijgen een geduchte les. Een les, die bitterder van smaak is dan de dood. Gelukkig voedt de HEERE Zijn kinderen anders op dan aardse ouders, die hun kinderen door te verwennen voor hun leven bederven. De HEERE houdt er andere opvoedkundige regels op na.

Maar toen Gij Uw aangezicht voor mij verborgt, werd ik verschrikt. De verberging van Gods aangezicht bracht in het leven van David grote beroering en ontsteltenis teweeg. O, het gemis van het licht van Gods vriendelijk aangezicht doet de ziel doodbrakende over de aarde gaan.

In een ogenblik is David verlost van zijn overmoed. In een ogenblik is David van zijn voetstuk gebracht. Het: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid, wordt: Ik werd verschrikt.

Gods vriendelijk aangezicht in Christus verspreidt vrolijkheid en licht voor alle oprechte harten, ten troost verspreid in smarten. Maar de

Inhoud

- 1 Meditatie: Overvloed schaad
- 2 Bijbelstudie: Abrahams levenseinde (4)
- 3 Commentaar: Prinsjesdag 2009
- 5 Mediawijsheid (2)
- 6 In goede orde
- 8 De Catechese (4)
- 9 Om vriend en broed'ren...
- 10 Eén doop, en de pijn van overdopen (2)
- 12 Is iemand krank onder u (3)
- 13 Werken voor de kerk
- 14 Boekennieuws
- 14 Kerknieuws
- 15 Berichten
- 17 Kerkdiensten

87e jaargang

Nr. 51

verberging van Gods aangezicht is voor de oprechten bitter.

O, er zijn verschillende oorzaken waarom de Heere Zijn aangezicht voor Zijn volk verbergt. Hier in Davids leven om hem voor overmoed en hoogmoed te bewaren. Het is vaak een wijze van geestelijke opvoeding om ons klein en nederig te houden, om dagelijks de HEERE te benodigen. Echter de oorzaak is meestal de zonde. Zonden zonder tal.

Het is een bijzonder slecht teken als de verberging van Gods aangezicht het kind des Heeren niet smart, niet ontstelt, niet beroert. Want dan is er bedroevend weinig liefde jegens de HEERE overgebleven. Wat kan Gods Kerk het in onze tijd lang uithouden onder de verberging van Gods aangezicht. Wij houden zoveel van de zonde en dat lauwe leven. Koud noch heet. De hei verschrikt niet en de hemel verkwikt niet. De zonde is ons niet bitterder dan de dood.

Een groot gevaar dreigt: Ik zal u uit Mijn mond spuwen. Voor David was de verberging van Gods aangezicht bitterder dan de dood. De liefde in zijn hart was niet verdwenen. Hij kon toch niet buiten de HEERE leven.

De Heere heeft David een les geleerd. Welke les? Evenzeer waakzaam en biddende te blijven in de voorspoed van het zielenleven als in de tegenspoed.

De Heere houdt Zijn volk klein, want overvloed is zo schadelijk. Hij wil niet dat wij hooggevoelende zijn, maar

dat wij vrezen. Zoeter dan het leven is Gods gunst, bitterder dan de dood is een verbergend God.

Is dat ook uw beleving? Zo niet, vrees

dan of gij wel één van Gods kinderen zijt.

Zwijndrecht,

ds. J. Veenendaal

BIJBELSTUDIE

4

Abrahams levenseinde

Genesis 25:1-11

Weer met Sara herenigd

In het slot van het achtste vers lezen van Abraham dat hij na zijn sterven 'tot zijn volken verzameld' werd. Dat wil zeggen dat Abraham nu ook stond in de rij van allen, die voor hem waren heengegaan.

Hij behoorde nu ook bij de generaties, die waren weggenomen. Zo zal het met ons allen gaan. We zullen de weg gaan van alle vlees. Behalve dan als we de wederkomst van Christus bij ons leven meemaken. Dan zullen we naar het woord van de apostel in een punt des tijds veranderd worden. Na het sterven volgt de begrafenis. Waar werd Abraham begraven? Het kon niet anders dan dat hij begraven werd in de spelonk van Machpéla. Die spelonk, zo zagen we al eerder, was een onderpand van de erfenis, die de Heere aan Abraham had

beloofd, een onderpand ook van de vervulling van Gods belofte. Daar had hij Sara begraven, nadat hij de spelonk gekocht had van de zonen van Heth. Daar zou zijn lichaam nu rusten, samen met het lichaam van Sara. In de dood werden zij herenigd. Hun stof zal rusten, zoals het stof van allen die gekocht zijn met Jezus' bloed, tot op de morgen van de opstanding. Maar wat meer is, Abraham en Sara werden herenigd in het eeuwige leven. Zal er in de eeuwige heerlijkheid een herkennen van elkaar zijn? Ik geloof het zeker. Als we geloven dat de gemeenschap der heiligen, die hier zo onvolmaakt is, in de heerlijkheid volmaakt zal zijn, wat betekent dan een gemeenschap der heiligen zonder herkennen van elkaar? Alleen, wij zijn zo geneigd aards te denken van dat herkennen. Het zal al ons

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wnd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1,
2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.

Familieberichten € 0,40 per mm.

Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen uiterlijk donderdag in het bezit van de drukker te zijn.

Rouwadvertenties

uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:

€ 23,- per jaar + extra portkosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

aardse herkennen zeer verre overstijgen, het zal zijn een herkennen van elkaar in de Heere, het zal zijn een geestelijk en een hemels herkennen, waar we ons hier geen voorstelling van kunnen maken.

Dat het alle aardse herkennen zal overstijgen blijkt ook wel uit het feit dat in de heerlijkheid geen huwelijk meer zal zijn, zoals Christus Zelf zo duidelijk heeft gezegd. In dat herkennen van elkaar in de heerlijkheid zal het maar om één ding gaan, namelijk om de eer van God, om de lof van het Lam. Daar zal de verlost mens, verbonden met heel de schare der verlost in een volmaakte gemeenschap der heiligen, weer beantwoorden aan het grote doel van de Schepper. Daar zal de mens weer mens zijn, zoals God het bedoeld heeft.

Zo is Abraham in het geloof gestorven, hij heeft de vervulling van de belofte nog niet ten volle gezien, maar hij ontving het hemelse Kanaän als zijn eeuwige erfenis. En de God van Abraham leeft nog. Welgelukzalig is het volk welks God de Heere is.

De lijn der geslachten

Izak en Ismaël hebben samen hun vader in die spelonk begraven. 'En Izak en Ismaël, zijn zonen, begroeven hem, in de spelonk van Machpéla' (vers 9). Ze hoefden niet te vechten om de erfenis, want dat had Abraham allemaal geregeld bij zijn leven. Het gebeurt wel vaker dat het sterven van ouders kinderen dichter bij elkaar brengt. Het omgekeerde gebeurt helaas ook.

Zo was het veelbewogen leven van Abraham voorbij. Maar de God van Abraham blijft, de God, Die door Mozes wordt genoemd een Toevlucht van geslacht tot geslacht. In Abraham heeft de kerk de eeuwen door gezien een lichtend voorbeeld van Gods genade en van de zegen des geloofs. Zo blijft hij voortleven.

En ook al was Abraham er niet meer, de God van Abraham bleef. Daarom staat er in het elfde vers: 'En het geschiedde na Abrahams dood, dat God Izak, zijn zoon, zegende; en Izak woonde bij de put Lachai-Roï'. In Genesis 16:14 lezen we al eerder over die put. Lachai-Roï, dat wil zeggen (put) van de Levende, Die mij ziet. Dat heeft ook Izak ervaren. En allen, die de Heere vrezen zullen ervaren dat de Heere de Levende is, Die hen ziet met een oog van Goddelijk ontfermen. Zo trok de Heere de lijn van Zijn genade door. Van geslacht tot geslacht.

Dat gold het geslacht van Abraham, maar misschien ook wel uw geslacht. Misschien kunt u die gouden lijn van vrije genade ook wel aanwijzen in uw familie. In plaats van de vaders en de zonen! Maar het blijft altijd een persoonlijke zaak. Genade is geen erfgoed. De dood gaat door. Dan die, dan die, dan ik. Maar de Heere gaat ook door, dwars door de geslachten heen.

Lachai-Roï

De lijn van Abraham naar Izak loopt door, door de eeuwen heen, tot op de dag van Christus. Van de spelonk van Machpéla loopt de lijn door naar de spelonk in de hof van Jozef van Arimathea. Staat uw leven op die lijn van Gods genade? Mag u meewandelen met Abraham, Izak en Jakob? Met uw bekeerde ouders of grootouders? Het ligt zo persoonlijk. Maar de God van Abraham, Die de God der geslachten is, leeft nog.

Als ons leven mag staan op die lijn van Gods genade, dan wonen we bij de put Lachai-Roï. De put van de Levende, Die naar mij omziet. Wie kan dat wonder peilen als we het geheim mogen kennen, dat de Heere ook naar ons, naar mij persoonlijk, heeft omgezien. Ik holde maar door, al verder, al verder bij God vandaan. Als het aan mij gelegen had, ik was nooit terechtgekomen aan de voeten

des Heeren. Ik had me letterlijk doodgezondigd. Maar de Heere heeft naar mij omgezien met een oog van genade en ontferming in Christus Jezus. Hij was de Eerste om mij staande te houden en te trekken uit de macht van zonde en dood. Hoe verder Gods kinderen komen op de weg van het geestelijke leven, hoe groter dat wonder wordt. De eeuwigheid zal niet te lang duren om het eeuwig uit te wonderen.

Put van de Levende, Die naar mij heeft omgezien. In die naam klinkt het wonder door van Gods ontferming. En die put komt nooit droog te staan. Die put blijft altijd vol, ook als kinderen van God wegvallen, maar die put blijft vol van geslacht tot geslacht. Het is een put vol van de wateren des heils, waaruit arme zondaren met vreugde leren scheppen. 'En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils' (Jesaja 12:3). Want is het niet één en al heil, dat God in Christus als de Levende omziet naar een doodschuldige met een oog vol genade en ontferming? Dat was het wonder geworden in het leven van Abraham. Dat werd ook weer het wonder in het leven van Izak. Zo gaat de Heere door van geslacht tot geslacht.

(slot)

Zeist,

ds. J.J. van Eckeveld

COMMENTAAR

Prinsjesdag 2009

Hebzucht en de drang naar meer, meer, meer was een van de belangrijkste oorzaken van de financiële crisis die de recessie inluiden, schrijft minister Bos van Financiën in zijn Miljoenennota. Hij vervolgt: 'Het antwoord op de crisis moet dan ook niet alleen rekening houden met de verhouding tussen markt en overheid, maar ook oog hebben voor morele kwesties als matiging, dienstbaarheid, solidariteit, duurzaamheid en gemeenschapszin'. Zou de verslachte aandacht voor waarden en normen met deze uitspraken een nieuwe impuls krijgen?

Troonrede en Miljoenennota

Dinsdag 15 september 2009 was het

weer Prinsjesdag. De Koningin leest de troonrede voor en de minister van Financiën biedt de Miljoenennota aan de Tweede Kamer aan. Daarmee maakt de regering het beleid voor 2010 bekend. De begroting voor volgend jaar is de derde van het kabinet-Balkenende IV.

Ondanks het feit dat de pers pas op Prinsjesdag zelf de stukken in handen krijgt, is er al veel van de inhoud uitgelekt. De inhoud van de Troonrede bleef tot het laatste ogenblik geheim. Ook daarin wordt gewezen op de noodzaak van normbesef en het dragen van verantwoordelijkheid.

Het zal niet verbaasd hebben dat de troonrede stond in het teken van de economische crisis. Bij alle onzeker-

heden die die crisis met zich meebrengt, wil de regering die onzekerheden ombuigen naar herstel. Van het met veel nadruk in de Miljoenennota van 2009 uitgesproken vertrouwen in de Nederlandse economie is niets meer overgebleven. Wat ons de komende tijd te wachten staat, is volgens de regering 'onvoorspelbaar'. De prijs van de economische crisis zal in de toekomst merkbaar zijn. Na 2010 zullen jaren volgen met koopkrachtverlies. De vette jaren zijn voorbij. De schuldenlast van de overheid stijgt, bedrijven zien hun winst afnemen, huizenbezitters zien hun huis in waarde dalen en mensen verliezen hun baan.

Normbesef

We mogen blij zijn met het feit dat de regering oproept tot meer normbesef. De normloosheid in onze samenleving viert hoogtij. In het loslaten van God en Zijn geboden lijkt het er soms op of alle besef van goed en kwaad is geweken.

De regering geeft helaas niet aan waaraan zij de normen die voor de samenleving nodig en heilzaam zijn dan denkt te kunnen ontleen. Het is te vrezen dat in onze gesecculariseerde samenleving een gemeenschappelijk normen- en waardepatroon onbereikbaar is. Wat de een goed vindt, noemt de ander kwaad. Denk alleen al aan de heftige tegenstellingen op het gebied van de homoseksuele praxis, en aan de abortuspraktijk en aan het euthanasievraagstuk.

Zolang die gemeenschappelijkheid er niet is, zal het debat over waarden en normen opnieuw blijven steken in het nastreven van allerlei fatsoensregels. Die overigens niet onnodig zijn, maar die niet doordringen tot de kern van de zaak. Alleen een gemeenschappelijk normen- en waardebesef zal aan een leefbare samenleving kunnen bijdragen. En waaraan zullen we dat anders kunnen ontleen dan aan Gods Woord? Alles daarbuiten is van de mens. Is ook onderworpen aan de veranderlijkheid van de mens. Maar het onveranderlijke Woord van God leert ons hoe te handelen in verantwoordelijkheid tegenover God en de naaste.

Het zou de regering, waarin toch twee partijen participeren die de naam christelijk dragen, sieren als zij daarvoor zou gaan, zoals we dat vandaag zeggen. Het gaat in het leven niet in de eerste plaats om onze koopkracht, al mogen we niet verhehlen dat de vermindering van koopkracht sommige

groepen in de samenleving wel voor bijna onoplosbare problemen zal stellen. In het algemeen hebben de meeste mensen in Nederland nog wel zoveel te besteden dat niet alleen kan worden voorzien in de dagelijkse levensbehoeften, maar ook allerlei luxe goederen kunnen worden aangeschaft, waarvan het gemis ons nog lang niet zou brengen op de rand van hongersnood.

Wat ligt er ook een taak voor de kerken om de overheid gedurig op te roepen om met het bijbrengen van normbesef ernst te maken. Maar niet alleen moet de overheid daarop worden aangesproken. Ook binnen de kerk moeten de normen van Gods Woord gepredikt worden en steeds weer worden gewezen op de noodzaak, maar ook op het heilzame van het onderhouden daarvan.

Wat ligt er ook een taak voor de kerken om de overheid gedurig op te roepen om met het bijbrengen van normbesef ernst te maken.

Verantwoordelijkheid

Mensen moeten de verantwoordelijkheid zelf willen nemen voor hun handelen en de gevolgen daarvan, schrijft minister Bos. Dat dit uit de mond van een PvdA-minister komt, wijst er wel op dat er door de economische crisis een omkeer in het denken heeft plaatsgevonden. De ver doorgevoerde staatsbemoeienis, die toch een kenmerk was van het socialisme, heeft niet gebracht wat er van werd verwacht. Dat kan ook niet. De overheid kan niet voor alles verantwoordelijk zijn.

De individualistische levenshouding die onze samenleving doortrekt, vraagt haar tol. Het heeft het cement uit de samenleving weggespoeld. Ondanks het feit dat velen de kerk de rug hebben toegekeerd, was dat cement toch in belangrijke mate gekleurd door christelijke waarden en normen. Waar dat cement is weggespoeld, kan daarin niet worden voorzien door een overheid die tot op het bot verdeeld is over welke normen nu maatgevend moeten zijn.

Uiteraard moeten mensen zelf de verantwoordelijkheid willen nemen voor hun handelen en de gevolgen daar-

van. Maar ook daarbij zal het van groot belang zijn hoe die verantwoordelijkheid gestalte wordt gegeven en waaraan die zal worden getoetst. De overheid heeft daarin een sturende, stimulerende en voorwaardenscheppende taak.

Koopkracht

De koopkracht zal in 2010 nog niet minder zijn dan in 2008. Maar de volgende jaren zullen een ander beeld te zien geven. Voor sommige groepen in de samenleving zal dit dus zeker problemen met zich mee brengen. Kunnen de eindjes nog aan elkaar geknoopt worden? Hoe zal het zijn met hen die alleen de kost voor een gezin moeten verdienen? Zal het tweeverdienersmodel ook in fiscaal opzicht zodanig worden aangescherpt dat het feitelijk onmogelijk wordt dat moeder nog voor de kinderen thuis zorgt?

Dat is de ene kant, die we niet mogen negeren. Aan de andere kant is het nog niet zo verkeerd dat we met de neus op de feiten worden gedrukt en dat het alsmaar meer, meer, meer, een halt wordt toegeroepen. Want dat alsmaar meer houdt niet op bij de deur van de gereformeerde gezindte. Het materialisme heeft ons als een zuurdesem in zijn greep.

Ook de jeugd ontbreekt het niet aan geld. De gelegenheden die er vroeger niet waren omdat het geld ontbrak, zijn er tegenwoordig volop. Onze jongeren beschikken over de meest moderne communicatieapparatuur. Ze zijn de ouderen daarin veelal arm-lengtes voor. Vakanties naar verre oorden zijn heel gewoon. Ook de ouderen ontbreekt het niet aan geld en luxe. De broekriem moet dan wel wat worden aangetrokken, maar nog lang niet tot het laatste gaatje.

Het is nog niet zo verkeerd dat we er eens bij worden stilgezet dat de mens bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle Woord dat uit de mond Gods uitgaat. Alles wat we in dit leven hebben, is vergankelijk. Eenmaal moeten we alles achterlaten. De dichter zong: "t Is alles wind waar zich zijn hart mee streelt, de mens, hoe mild door 't aards geluk bedeed, hoe hoog in eer, in macht en staat verheven, vergaat als 't vee en derft in 't eind het leven". Het is goed dat we daarbij worden bepaald, opdat onze voornaamste zorg niet zal zijn onze koopkracht voor de komende jaren, maar of we gevolg gegeven hebben aan de raad van Hem, Die wandelt temidden van de zeven gouden kandelaars: 'Ik raad

u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden; en witte klederen, opdat gij moogt bekleed worden en de schande uwer naaktheid niet geopenbaard worde en zalf uw ogen met ogenzalf, opdat gij zien moogt'.

Dat goud, beproefd komende uit het vuur, waarborgt koopkracht voor de eeuwigheid. Al moeten we dan wat of misschien wel veel van onze aardse koopkracht inleveren, dan hebben we toch een goed, dat nimmermeer vergaat. Dat goed wordt niet minder in kracht of in waarde, want het is gekocht niet met de prijs van zilver of goud, maar met het dierbaar bloed

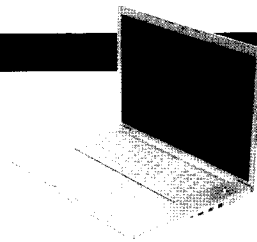
van het Lam van God.

Prinsjesdag 2009 is meer show dan inhoud, zo schreef Elsevier. Het wordt steeds meer spektakel met pluimen, tressen, minuutschoten op het Malieveld, hoedjes, een gouden koets, een koffertje en een "Leve de Koningin". Het is voor Koningin Beatrix de dertigste keer dat dit voor haar zal worden geroepen. Meer dan Koningin Beatrix is Hij, van Wie David reeds zong: 'Hij zal leven'. Deze Koning moet en zal eeuwig eer ontvangen. Bent u, ben jij reeds gekocht met Zijn bloed?

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

2

Mediawijsheid

Speelfilm kijken is geen spelletje
Het is hard gedaan. Nog maar enkele jaren geleden waren speelfilms alleen maar te zien in de bioscoop, op de televisie en op video. En een video moest je kopen in de winkel of huren bij een videotheek. Bovendien moest je er een apart apparaat voor hebben. Veel gemeenteleden hadden zo'n apparaat niet, en zeker geen televisie. In de bioscoop kwam je niet. Nu ja, stiekem misschien. Want, een speelfilm was iets van de 'wereld'.

In 2006 bekeken gemiddeld negen van de tien reformatorische jongeren speelfilms via dvd, zo bleek uit een onderzoek van het Reformatorisch Dagblad. Intussen is het 2009. Bijna drie jaar verder heeft de ervaring geleerd dat jongeren uit de Gereformeerde Gemeenten niet minder zijn gaan kijken. Integendeel. De dvd-speler heeft de cd-speler vervangen in de computer en er verschijnen alleen maar meer speelfilms op dvd. Alles wat jongeren 'missen' omdat er thuis geen televisie staat, kunnen ze 'inhalen' via de dvd. En ouders kijken nogal eens mee. De drempels zijn enorm laag geworden, zeker in vergelijking met vroeger.

Zelfs op de gezinsbeurs Wegwijs en in de reformatorische boekhandels liggen ze. Niet al te heftig, maar toch:

Snuf de hond, Het kleine huis op de prairie, Dik Trom of Swiebertje. Een lagere drempel kan bijna niet. Daarbij komt dat het bekijken van een film aantrekkelijk is. Je betreedt een andere, een gave, spannende en prikkelende wereld. Je maakt de mooiste en heftigste avonturen mee vanuit je luie stoel. Het is voor veel jongeren een vaste vorm van ontspanning geworden. 'Je kunt toch niet altijd met zware dingen bezig zijn?'

Snuf de hond

Maar er is meer te zeggen. Speelfilm kijken is echt geen spelletje. Een film als "Snuf de hond" is niet zo onschuldig als het lijkt. Binnen tien minuten ben je getuige van een gebed aan tafel. Los van het feit dat je zoiets heiligs niet moet willen naspelen, wordt de heiligheid van het gebed op dat moment ook nog eens met voeten getreden. Hoe valt dit te rijmen met de manier waarop de Heere wil dat wij tot Hem komen in het gebed? Hij is heilig, wij zijn onheilig. 'Dient den HEERE met vreze, en verheugt u met beving' (Psalm 2:11).

Dat het boek "Snuf de hond" voor "christelijk" doorgaat en door de meeste jongens uit onze gemeenten gelezen is, maakt het allemaal extra aantrekkelijk. De film is bovendien gemaakt in samenwerking met de

Evangelische Omroep en wordt volop in reformatorische boekhandels verkocht. Het maakt het er allemaal niet duidelijker op.

Het tekent iets van de dubbelheid die er momenteel is. We wijzen televisie af, maar staan de speelfilm oogluikend toe. Zolang het "Snuf de hond" en "Kruimeltje" is, vooruit dan maar. Terwijl (bijna) niemand stopt met kijken als deze films eenmaal de revue zijn gepasseerd. Er worden steeds heftiger films bekeken. Zo wennen we langzaam –maar zeker!– aan toneelspel, grof taalgebruik, geweld, erotiek en allerlei andere zonden. Komt bijvoorbeeld het gemakkelijker denken over seksualiteit niet vooral hiervandaan? Jongeren ervaren seksuele uitingen doorgaans niet meer als schokkend. Ze zien het bij wijze van spreken elke dag. De zonde sijpelt binnen. Het is allemaal niet echt, het wordt nagespeeld, maar we genieten er wel van. Is dat geen zonde?

Nee tegen dvd

Een duidelijk "nee" tegen de speelfilm is de enige manier om niet meegevoerd te worden in een schijnwereld waarin uiteindelijk de zonde gediend wordt. Wie namelijk eenmaal begint met kijken, kan er niet meer mee stoppen. Het gaat van kwaad tot erger. De praktijk laat dit overduidelijk zien.

De meeste films hebben bovendien een zondige inhoud. Jongeren geven dat zelf ook toe: 'Dan kun je helemaal niets meer kijken!' Op de meeste jongerenavonden geven jongeren vaak zelf het enige goede antwoord...

Is deze scherpe stelling –geen speelfilm– wel realistisch als negen van de tien jongeren dvd's bekijken? Het zou aangrijpend zijn als het echt te laat zou zijn, maar moet het niet vooral gaan om de eer van God in ons leven? Om gehoorzaamheid aan Zijn Woord? Dat is de norm. God verdraagt geen zonde. Hij toornst erover (1 Koningen 9:18). Het doet Hem verdriet. Bovendien, veel jongeren zien veel meer in acteur James Bond dan in de Heere Jezus. Dat zegt iets over de plaats die films innemen in hun leven. Het laat aan de andere kant ook zien welke plaats de Heere en Zijn dienst in hun leven hebben. Aangrijpend pijnlijk.

Maar van nature is er toch geen plaats voor de Heere in ons leven? En de Heere dienen, dat is toch iets voor Zijn kinderen? En dat ben ik niet; later misschien... Het is een list van satan. Hij laat ons denken dat het allemaal

niet zo erg is. Dat we later wel kunnen stoppen met kijken en dan de Heere wel kunnen zoeken. Maar we kunnen de verleiding niet aan. De zonde sluit zo naadloos aan bij ons verdorven bestaan. Als het op ons afkomt, kunnen we er niet onderuit. Bovendien, onbekeerd zondigen is niet minder erg. En wachten op 'later' betekent onze ondergang.

De Catechismus noemt de duivel, de wereld en ons eigen vlees niet voor niets *doodsvijanden*. Daar mogen we niet mee spelen. We moeten ze haten en vlieden.

De Heere Jezus zag het flirten met de zonde ook gebeuren in Pergamus. Hij waarschuwt: 'Maar Ik heb enige weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt die de lering van Bileam houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren' (Openbaring 2:14).

Bileam adviseerde Balak het volk Israël te verleiden tot afgodendienst en overspel (zie Numeri 31:16 en Numeri 25). Het lukte. Het volk viel massaal voor de verleidingen, vooral die van de hoererij. Maar zondigen is niet vrijblijvend. Het is het overschrijden van een door God getrokken grens. De gevolgen waren ontzettend. Als gevolg van deze stuitende zonden stierven er 24.000 aan een plaag.

Terugkeer mogelijk

We staan vandaag aan dezelfde verleidingen bloot. Het is alsof satan tegen de wereld zegt: 'Geef refojongeren speelfilms op dvd, zodat ze de enige ware God gaan verlaten en (genieten van) overspel bedrijven. Met een beetje geluk doen ouders er niets tegen of kijken ze zelfs mee'.

De Heere is lankmoedig, groot van geduld. Maar zondigen heeft consequenties. De Heere ziet het niet door de vingers. Hij komt terug op het kijken van speelfilms. Op het verspillen van de genadetijd, op het genieten van de zonde, op het heenleven over je geweten vanwege de zondige opwindingsdie de film veroorzaakt.

Neem toch de vermaning van Christus aan Pergamus ter harte: 'Bekeer u; en zo niet, Ik zal u haastelijk bij komen, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard Mijnsmonds' (Openbaring 2:16).

Terugkeer is mogelijk. Ook als gezin. Als je samen te ver bent gegaan in het kijken naar speelfilms en het zo moeilijk is om daar een punt achter te zet-

ten, laat dan de brief van Koning Jezus aan Pergamus aanleiding zijn om het gesprek daarover te openen. Bid om de hulp en de leiding van de Heilige Geest. Om de Heere en elkaar de zonden te belijden en weder te keren tot de Heere. De Heere Jezus zal straks Rechter zijn, maar nu is Hij nog Redder.

Als je je vrije tijd vaak hebt gevuld met speelfilms, lijkt het heel moeilijk om voortaan zonder te leven. Wat moet je dan doen in je vrije tijd? Zeker in een gezin moeten ouders zich inspannen om hun kinderen een verantwoorde vrijetijdsbesteding te bieden. Goede boeken, (gezins)spellen, jeugdwerk, op pad gaan in de natuur, aandacht hebben voor cultuur, hobby's en verantwoorde lichaamsbeweging moeten worden gestimuleerd. Het ge-

sprek hierover én het gebed blijven van grote betekenis.

Dat vraagt van opvoeders een actieve houding. Het belangrijkste is echter dat we door genade innerlijk overtuigd raken van een bijbelse levensstijl, ook in onze vrije tijd. Een leven met de Heere is zo oneindig rijk. Daar kan geen speelfilm tegenop.

(wordt vervolgd)

Commissie Moderne Media

Contact

Als er vragen zijn, kunt u reageren via: info@commissiemedia-gg.nl of schriftelijk aan de Commissie Moderne Media, p/a. L.A. Kroon, Harzstraat 26, 3446 DM Woerden.

In goede orde

Het ene geslacht gaat; het andere geslacht komt. De werkelijkheid daarvan ervaren we telkens. Ook in het kerkelijke leven. Ouderen vallen weg; het is een groot voorrecht wanneer jongeren hun plaatsen mogen innemen. Wat zou het erg zijn als bij het wegvallen van ouderen de kerkenbanken alleen maar leger werden. Maar door de tijden en veranderingen heen mag het houvast toch zijn: de Heere bouwt Zijn kerk, ook in de weg der geslachten.

Deze werkelijkheid is er ook in het ambtelijke leven. Een kerkenraad verandert van samenstelling. Als het goed is, komen er van tijd tot tijd nieuwe en jonge ambtsdragers bij, terwijl anderen, vooral ook ouderen die plaatsen niet meer innemen.

Ambtelijk werk beëindigen. Dat kan een hele zaak zijn. Nu ligt dat bij de onderscheiden ambten wel wat verschillend. Voor een predikant is dit immers wezenlijk anders dan voor een ouderling of diaken. Het ambt van predikant is voor het leven. Bij classicale lastbrief ondertekende hij, dat hij zich '...voor zijn leven verbindt'. Bij een ouderling en diaken geldt steeds een ambtstermijn. Na afloop van de termijn treedt de

ouderling of diaken af. Feitelijk houdt men op dat moment op ambtsdrager te zijn.

We denken daar vaak niet zo bij na maar het is principieel wel zo. Want als men opnieuw gekozen wordt, vindt immers opnieuw bevestiging plaats. En bij de hernieuwde kandidaatstelling is het niet zo dat er kandidaten zijn en tegenkandidaten. Nee, er is een dubbelgetal van gelijkwaardige kandidaten die in alfabetische volgorde aan de ledenvergadering ter keuze worden voorgelegd. Natuurlijk zal het meestal zo zijn dat de gemeente blij is dat degenen die aftredend zijn weer opnieuw te kiezen zijn. Men zal dat dan ook graag doen en hun gaven en ervaring bij vernieuwing in de dienst van de gemeente begeren. Dat kan de continuïteit en dus het belang van de gemeente dienen.

Ook is een verschil met het predikambt dat het ambt van ouderling of diaken aan de betreffende plaatselijke gemeente is gebonden. Wanneer iemand immers door verhuizing in een andere gemeente terechtkomt, houdt hij op ambtsdrager te zijn. Uiteraard is het mogelijk dat hij in die andere gemeente ook weer ambtsdrager wordt. Maar er zal altijd enige

(of langere) tijd tussen zitten, waarin men geen ambtsdrager is. Bij het predikambt liggen deze zaken wezenlijk anders. Iemand wordt dienaar des Woords met de bedoeling dit ambt voor het leven te bekleden. Als een dominee een beroep naar een andere gemeente aanneemt, houdt hij niet op predikant te zijn. Wel wordt hij aan de andere gemeente verbonden door de bevestiging aldaar. Maar hij blijft gewoon dienaar des Woords. Ook als een predikant met emeritaat gaat, blijft hij principieel gezien gewoon dienaar des Woords.

Ambtelijk werk beëindigen

We willen nu in het bijzonder letten op het beëindigen van ambtelijk werk door ouderlingen en diakenen, omdat hier vragen over gesteld zijn. Het komt voor dat iemand zich niet herkiesbaar stelt omdat het ambt niet langer te verenigen is met de drukte van het dagelijkse werk. Of dat de zorg voor het gezin voorrang gegeven moet worden boven het ambt. Ook kan het zijn dat bij het ouder worden het beter is zich niet beschikbaar te stellen. Wanneer men niet meer echt met goede stichting de gemeente kan dienen, moet men stoppen. Hoe moeilijk dit ook is, het getuigt van wijsheid dit tijdig voor Gods aangezicht te overwegen en aan te geven. Overigens moeten we niet in de fout vervallen dat we bij voorkeur eigenlijk alleen maar jongere mensen als nieuwe ambtsdragers toegevoegd willen zien worden. In een kerkenraad is het zeer dienstbaar wanneer er enkele broeders deel van uitmaken, die buiten het arbeidsproces staan en overdag tijd beschikbaar hebben.

In het persoonlijke leven kunnen bij dit alles veel vragen leven. Het kan een hele worsteling zijn wanneer het ambtelijke werk in 's Heeren dienst dat lief geworden is, losgelaten moet worden. Het past ook zeker in bid-dend opzien tot de Heere deze weg te gaan. Er past ook nuchterheid. Levieten moesten op hun 50^e hun dienstwerk beëindigen. We zullen vooral moeten letten op wat stichtend is in de dienst des Heeren. Onder Zijn leiding en zegen.

Bij het ouder worden

Moet een oudere ambtsdrager terug-treden? Dat kan een hele vraag zijn. Soms moet de echtgenote of moeten de kinderen vaststellen, dat het beter zou zijn dat man of vader stopt. Soms moet een kerkenraad dat constate-

ren. Eigenlijk moeten we eerlijk zeg-gen dat de betreffende broeder dan al had moeten stoppen. Onze liefde tot het ambt en het werk in de gemeente - en het is groot als die liefde er is - mogen nooit de stichting in de weg staan. Het belang van de gemeente gaat ver uit boven wat een persoon denkt, voelt of graag zou willen. Misschien ligt het bij een oudere broeder, die dit leest, toch nog wel iets anders. Hij overweegt: 'Ik mag weten hoe ik er in gekomen ben; nu begeer ik ook te weten wanneer ik er uit moet'. Een gedachte die nog wel eens geuit wordt en die begrijpelijk is. Maar is dit juist? Heel eerlijk meege-dacht: vragen we dan niet iets van de Heere wat we niet mogen verwach-ten? Het kan zo zijn dat vanwege de leeftijd en vanwege de omstandighe-

Uiteindelijk gaat het toch niet om ons, maar om de eer en zaak des Heeren. Door de wisseling van de tonelen heen blijft de God van Jacob Dezelfde!

den eerlijk gezegd moet worden: het is beter hiermee te stoppen. De Heere spreekt ook door Zijn daden. Mogen we dan nog wel een teken of een woord van de Heere vragen? De Heere spreekt toch immers ook in de weg van Zijn voorzienigheid. En het moet toch de eerlijke vraag zijn: wat is tot stichting van de gemeente? Uit han-den geven, is voor ons mensen niet zo gemakkelijk.

De oudere ambtsdrager moet ook oppassen dat er geen nare dingen gebeuren. Of dat moeilijke dingen tegen hem gezegd moeten worden. Het is niet aangenaam, wanneer de kerkenraad moet besluiten: 'We kun-nen u niet meer herkiesbaar stellen'. Het is veel beter dat de persoon zelf dit besluit neemt. Overigens moeten we toch ook eerlijk zeggen dat, als de ambtsbroeder zelf dit besluit niet neemt en het toch echt niet meer kan, dat de kerkenraad dan zo'n besluit moet nemen. Want het belang van de gemeente en de tere eer des Heeren in het stichtelijk dienen vragen daar om.

Er is nog een punt. Eigenlijk beëindigt de ouderling of de diaken op het moment dat hij aftredend is het ambtswerk. Als hij opnieuw gekozen wordt, begint het voor hem eigenlijk opnieuw. Dat we het zo in de regel

niet beleven, is een andere zaak. Toch ligt het wel zo. Dat te bedenken, doet de vraag "mag ik ermee stoppen" wegvallen. Op het moment van aftre-dend zijn, stopt de ambtsdrager er feitelijk mee. Hij kan opnieuw tot het ambt komen. De vraag zou dus niet moeten zijn: mag ermee stoppen? Nee, de vraag moet zijn: kan ik op mijn leeftijd en in mijn omstandighe-den nog met stichting dienen in het ambt? Ook dit is een punt om eerlijk voor Gods aangezicht te overwegen en eens goed over na te denken.

Bespreekbaar maken

Het bespreekbaar maken van deze dingen is vaak moeilijk. Het vraagt wederzijds takt en wijsheid. Eigenlijk moet de oudere broeder beseffen dat, als het moeilijk is voor familie of voor ambtsbroeders om deze zaak be-spreekbaar te maken, dat hij dan om die reden alleen al echt moet stop-pen. Wijlen ds. A. Hofman zei in dit verband tegen een oudere broeder: 'Je moet stoppen, als je nog beseft dat je moet stoppen, want er komt een tijd, dat je dat niet meer beseft'.

Er wordt wel eens gezegd: Ik geef het maar in de hand des Heeren. Intussen stelt men zich wel herkiesbaar en begeert eigenlijk dat de kerkenraad dat ook doet. En hoe valt het dan als de ledenvergadering niet herkiest? Laten we toch eerlijk en voorzichtig zijn.

Gelukkig zijn er ook heel wat ouderen die na met stichting, veel liefde en inzet gediend te hebben tijdig het ambtswerk hebben beëindigd. Die in wijsheid zich niet herkiesbaar lieten stellen. Soms zijn er wel eens die al rond hun 65^e menen dat ze te oud worden. Persoonlijk denk ik dat dit meestentijds wat anders ligt en men nog best zal kunnen dienen. Men hoeft dan bijvoorbeeld niet langer leesdiensten te verzorgen of een bepaalde functie te blijven vervullen, maar kan toch nog heel dienstbaar zijn.

Er zit een persoonlijke kant aan het beëindigen van ambtswerk. Er is ech-ter ook een gemeentelijke kant. Daar-bij heeft zeker de kerkenraad een ver-antwoordelijkheid, en uiteindelijk ook de ledenvergadering. Een kerken-raad moet bij iedere (hernieuwde) kandidaatstelling voor 's Heeren aan-gezicht overwegen wat goed is voor het geestelijk welzijn van de gemeen-te. Het zijn gewichtige vergaderingen als over deze dingen gehandeld moet worden, waarbij de leiding des

Heeren zo nodig is. Daarbij zal men graag broeders met ervaring weer kandidaat stellen. Want het is van grote waarde voor kerkenraad en gemeente, dat er broeders zijn met ervaring. Steeds zal in biddende afhankelijkheid afgewogen moeten worden wat goed is voor de stichting van de gemeente.

De Heere geeft leiding, ook in de omstandigheden. En de kerkelijke orde wijst ons de weg. Biddend en

zich overgevend zal dan de weg gegaan mogen en moeten worden. Lettend op wat persoonlijk verantwoord is en vooral op wat stichtend is in de dienst des Heeren. Uiteindelijk gaat het toch niet om ons, maar om de eer en zaak des Heeren. Door de wisseling van de tonelen heen blijft de God van Jacob Dezelfde!.

Krimpen aan den IJssel, ds. P. Mulder

de werking en toepassing van Gods Geest zo onmisbaar. Het is Gods eer om met de geringste middelen de grootste wonderen te verrichten.

Ds. Hellenbroek

Hoe beroven we echter de Heilige Geest van Zijn eer wanneer we menen zelf onze jeugd te kunnen leren geloven. Dan maken we de verschrikkelijke vergissing die in het kerkelijk leven al zoveel schade heeft aangericht. Door het historische geloof te gaan vereenzelvigen met het zaligmakend geloof. Sprak Christus niet tot de wetgeleerde die verstandig geantwoord had: 'Gij zijt niet ver van het koninkrijk der hemelen?' Christus plaatste hem er met alle kennis buiten. Bestaat er dan bezwaar om in onze tijd nieuwe methoden voor de catechisatie te ontwikkelen? Nee, want dat hebben ds. Hellenbroek en anderen in hun tijd ook gedaan. We moeten echter eerlijk zeggen wat we met een nieuwe methode beogen, want als het gebeurt om verandering van de leer te introduceren, dan laden we een grote verantwoordelijkheid op ons. Ik ben ervan overtuigd dat een bewogen ambtsdrager die biddend om Gods Geest zijn catechisatie voorbereidt, ook in onze tijd nog met de methode van ds. Hellenbroek goed uit de voeten kan. Is er iets mooier dan deze voorbeelden van de

4

Catechese

De stof

Al eerder heb ik erop gewezen dat we er ons zorgen over moeten maken hoe weinig kennis van Gods Woord een deel van onze jongeren heeft. Toch meen ik dat we ons niet moeten laten verleiden om de catechisatie te gebruiken om de jeugd in uitsluitend wat verstandelijke kennis van bij voorbeeld Bijbelse namen, feiten of de kerkgeschiedenis te onderwijzen.

Ook moet het geen gezellig praat-uurtje over de actualiteiten van de dag worden. Nee, het kerkelijk onderwijs is in de eerste plaats bedoeld om de jeugd te onderwijzen in de leer en dat vanzelf uit Gods Woord. Zo heeft de Reformatie het catechetisch onderwijs ingesteld en zo moeten we dat handhaven. Anders werken we zelf mee aan het verder verminderen van de kennis.

Om kennis te verkrijgen, zijn twee dingen nodig. Degene die catechisatie geeft, moet er zich grondig in verdiept hebben wat hij moet overdragen. Wat we zelf niet weten of begrijpen, kunnen we aan anderen niet overdragen. Maar wil het nut hebben voor de catechisanten, dan zal het dor hen niet alleen aandachtig gevolgd moeten worden, maar ook (thuis!) geleerd moeten worden.

De methode

Natuurlijk begrijp ik dat het zinloos is om dingen alleen uit het hoofd te leren zonder te begrijpen wat men leert. Dit brengt mij tot de vaste overtuiging dat het nut van de catechisatie niet in de eerste plaats afhangt van de methode die gevolgd wordt, maar

veel meer van de bezieling waarmee het overgebracht wordt. Gebeurt het met een bewogen hart, met een openstaan voor onze jonge mensen en hun vragen, met een oprechte, eenvoudige liefde tot de Heere, Zijn woord en Zijn dienst?

Ook de hedendaagse jeugd voelt feilloos aan of men óver of uit de zaken spreekt. De veelheid van kennis of welbespraaktheid in een modern taalgebruik moet het ten allen tijde verliezen van de eenvoud die in Godsvreze is gedrenkt. Dit maakt juist het catechetisch onderwijs zo uniek en tijdloos. Dit maakt het mogelijk om de begaafde catechisant én de catechisant die veel moeite met de stof heeft, naast elkaar te plaatsen. Niet de grootte van het verstand is bepalend, maar of het door de Heilige Geest geheiligd wordt. Vanuit dit besef zal bij het overhoren rekening worden gehouden met ieders gaven.

Vraagt de Heere zowel van de catechisant als van de catecheet om te doen en te leren wat in ons vermogen is, het is een grote misvatting om te menen dat wij het verder kunnen brengen dan het oor. Onderwijzen in de geloofsleer is fundamenteel wat anders dan brengen tot geloof. Ook hier geldt dat onze opdracht is om te planten en nat te maken, maar God alleen kan de wasdom geven.

Hoe noodzakelijk is juist ook in onze tijd de overdracht van de leer der Schriften. Met hoeveel liefde en bewogenheid dit ook mag gebeuren, het zijn niet meer dan de middelen waardoor de Heere Zelf tot geloofskennis wil brengen. Daarom is naast grondige voorbereiding het gebed om

De veelheid van kennis of welbespraaktheid in een modern taalgebruik moet het ten allen tijde verliezen van de eenvoud die in Godsvreze is gedrenkt.

Goddelijke waarheden vanuit de Schrift naar de jeugd toe te mogen uitleggen?

Ik denk aan een hoogbejaarde weduwe die het vragenboekje van ds. Hellenbroek nog altijd onder handbereik heeft. Toen ds. G.H. Kersten haar vroeger daaruit onderwees, was veel van de wezenlijke inhoud nog voor haar verborgen. Nu mag ze echter getuigen hoe de Heere haar de inhoud ervan heeft willen leren. Dan schittert de heerlijkheid en de tijdloosheid van de leer der godzaligheid uit.

Het is mijn diepe overtuiging dat het boekje van Hellenbroek zich het meest leent voor de jeugd vanaf

ongeveer 16 jaar en zo een uitnemende voorbereiding op de belijdeniscatechisatie is. Dat ze daardoor goed een schriftuurlijk-bevindelijke prediking kunnen volgen.

Ds. A. Hoogerland

Voor de jongere groepen vanaf 12 jaar acht ik het een goede zaak om hen in de kennis van onze Heidelberger Catechismus te onderwijzen. Hierdoor leren ze ook de catechismuspreken beter begrijpen.

Wijlen ds. A. Hoogerland heeft het nut van het onderwijs in de Heidel-

berger onderkend, toen hij in Krabbendijke stond. In samenwerking met de kerkenraad is toen een boekje bij de Catechismus met vragen en antwoorden verschenen. De samenstelling van de antwoorden was echter soms wat moeilijk en lang.

Daarom ben ik erg blij dat zijn zoon, ds. G. Hoogerland, samen met de kerkenraad van Krabbendijke, het werk van vader op dit punt herzien hebben. De antwoorden zijn korter en duidelijker geworden, zodat ze gemakkelijker te leren zijn, zonder dat van de inhoud iets verloren is

gegaan. Bovendien is de uitgave veel beter verzorgd en stelt de kerkenraad van Krabbendijke deze methode tegen een aantrekkelijke prijs beschikbaar. Van harte hoop ik dat ook dit werk van wijlen ds. Hoogerland, dat zich juist door zijn eenvoud zo kenmerkte, zijn weg zal vinden om de rijkdom van de Catechismus onder onze jonge mensen te verbreiden.

(slot)

Rijssen,

ds. C.A. van Dieren

Om vriend en broed'ren....

Misschien is het u niet bekend, maar sinds de dagen van ds. G. H. Kersten komen onze predikanten jaarlijks samen aan de Boezemsingel in een predikantenvergadering. Dit broederlijk samenzijn heeft geen enkele kerkrechtelijke status, maar is bedoeld om de onderlinge band te versterken.

Bezinning met en ontmoeting van de broeders van hetzelfde huis, zo zou u de doelstelling van ds. Kersten kunnen samenvatten. En zo is de doelstelling nog: de broederband. Traditiegetrouw werd dit samenzijn weer op de eerste maandag van september j.l. gehouden. Wat doet het dan goed om zo velen van mijn medebroeders in de

bediening des Woords te ontmoeten. De laatste jaren bewoog zich het aantal belangstellende predikanten tussen de 40 en 45. Dit keer waren er zelfs 55 totaal. Een aantal waarover we ons oprecht verblijden. Een voorrecht dat de Heere dat zo geeft.

Daarom wilde ik u een keer laten meeleven met zo'n vergadering. Tussen 14.30 en 15.00 is de inloop. Om 15.00 uur wordt er begonnen door de voorzitter. Dat is naar gewoonte de langst dienende niet-emeritus-predikant, nu ds. L. Blok. Dit keer werd vervolgens door zijn oom, ds. P. Blok, een terugblik verzorgd over diens vijftigjarige ambtsbediening. Met grote aandacht werd er naar onze 89-jarige broeder

geluisterd. Daarna wordt er een informatief-bezinnend onderwerp verzorgd. Dit keer heeft dat ds. J. M. D. de Heer gedaan. Dan wordt er gezamenlijk een geweldig goed verzorgde maaltijd genuttigd. Verzorgd door onze bibliothecaris M. Bal en zijn vrouw, samen met de kok van Beth-San, broeder De Vos uit Moerkapelle, en zijn vrouw. Na de maaltijd wordt verder van gedachten gewisseld. Rond half negen ongeveer wordt de dag besloten. Tussendoor is er ruime gelegenheid tot onderlinge ontmoeting. Nog nooit – bij mijn weten – zijn er foto's van zo'n samenzijn gemaakt. We willen het namelijk graag besloten en dus zo spontaan mogelijk houden. Ik heb voor u dit keer daar een uitzondering op gemaakt. Om u bij wijze van uitzondering een zichtbare indruk te kunnen geven.

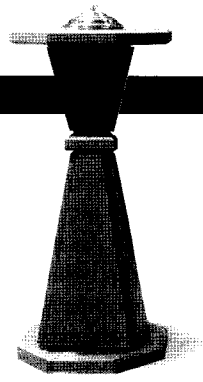
Als de Heere het geeft hopen we op maandag 6 september 2010 weer samen te komen. We hopen dat dan weer zo velen aan de uitnodiging gehoor zullen geven. Daarom deze datum ook voor de afwezige broeders, van wie zich ook nog enkelen verontschuldigd hadden, omdat ze verhinderd waren. Dat kan natuurlijk altijd gebeuren in het ambtelijk leven. Maar laten we proberen er als regel *allemaal* aanwezig te zijn, als het maar enigszins mogelijk is. Opdat ook nu nog zou mogen gelden: 'En vandaar kwamen de broeders....welke Paulus ziende, dankte hij God en greep moed (Hand 28:15)'.

Klaaswaal,

ds. Van Aalst

Eén doop, en de pijn van overdopen

'Eén Heere, één geloof, één doop'; zo lezen we in Paulus' brief aan Efeze. Toch zijn er over deze ene doop tal van opvattingen. Is er wel één doop? In enkele artikelen willen we stilstaan bij doop en overdop. In het vorige artikel gaven we –op grond van boeken, artikelen en getuigenissen over de doop– een impressie hoe de doop in evangelische kringen wordt beleefd. In dit artikel vragen we ons af waar de discussie om draait en nemen we een kijkje in de geschiedenis van het baptisme.

In 1609, vierhonderd jaar geleden dus, werd in Amsterdam de eerste baptistengemeente gesticht. De herdenking hiervan heeft nieuwe gespreksstof gegeven over kinderdoop en volwassendoop. Binnen de reformatorische kerken stond de bijbelse basis van de kinderdoop altijd recht overeind. Wie zich liet overdopen, tastte zo'n wezenlijk onderdeel van onze belijdenis aan dat hij zich daarmee onttrekt aan de kerkelijke gemeenschap. In de Kerkorde van de Christelijke Gereformeerde Kerken bijvoorbeeld is dit met zoveel woorden zelfs vastgelegd.

Voet aan de grond

De volwassendoop heeft in Nederland inmiddels vaste voet aan de grond gekregen. In de hele breedte van de evangelische beweging is de doop door onderdompeling na een persoonlijke geloofsbelijdenis gangbaar. We denken aan de baptistengemeenten, de vergadering van gelovigen en de pinksterkerken. Ook tal van vrije evangelische en charismatische groepen hangen de volwassendoop aan.

In de eerste eeuwen na de Reformatie was dit beeld veel overzichtelijker. In de tijd van de Reformatoren waren er de Wederdopers, in de zeventiende eeuw zetten de eerste baptisten voet aan grond in ons land. Het meer evangelisch getinte baptisme kwam pas in de negentiende eeuw op. In de twintigste eeuw kwamen daar de pinksterkerken bij.

En, wat tamelijk nieuw is, binnen de reformatorische kerken groeit het aantal twijfelaars omtrent de kinderdoop en het aantal voorstanders van de volwassendoop. Binnen de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk in Nederland bijvoorbeeld is het een heus probleem geworden. Zelfs avondmaalgangers en ambtsdragers laten zich opnieuw dopen en willen ondertussen bij hun gemeente blijven horen.

Daarnaast profileren zich de zogeheten reformatorische baptisten. Zij onderschrijven een Engelse geloofsbelijdenis die nauw verwant is aan de Westminster belijdenis. Tegelijkertijd verwerpen zij de kinderdoop. Ook binnen de Gereformeerde Gemeenten zijn er leden die zich inzetten om het gedachtegoed van het reformatorische baptisme te verspreiden.

Vatbaar

Wereldwijd behoort het baptisme ondertussen tot de hoofdstromingen binnen het protestantisme. Met ruim 16 miljoen leden vormen de Zuidelijke Baptisten zelfs het grootste kerkgenootschap in de Verenigde Staten. Deskundigen schatten dat er wereldwijd 400 miljoen evangelicale christenen zijn, van wie verreweg de meesten vasthouden aan de doop na een persoonlijke geloofsbelijdenis. Vooral op het Zuidelijke halfrond groeien evangelische en pinksterkerken heel snel.

Intussen blijken ook jongeren in onze gemeenten soms vatbaar te zijn voor de doop door onderdompeling na een persoonlijke geloofsbelijdenis. De sfeer rond zulke diensten laat indrukken na. 'Het is zo warm!' 'Er gaat wat van uit!' Vaak missen ze de bijbelse bagage om de kinderdoop te verdedigen. Het lijkt allemaal ook zo eenvoudig: 'Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden' (Markus 16:16). Dus eerst een persoonlijk geloof, dan de doop.

De praktijk leert dat wie eenmaal innerlijk gekozen heeft voor de volwassendoop er vrijwel niet vanaf te brengen is. Ouders hebben soms tot

diep in de nacht gesprekken met een kind dat zich wil laten overdopen. Ze hebben nogal eens het idee dat ze tegen een muur praten. Innerlijk zijn de keuzes al gemaakt, argumenten uit de Bijbel en de belijdenisgeschriften maken nauwelijks indruk. Hoe moeten we hiermee omgaan?

Menno Simons

Laten we eerst kort de geschiedenis van het baptisme schetsen. Recent zijn daarover twee informatieve boeken geschreven, waarvan we dankbaar gebruik hebben gemaakt. Het zijn "De weg van het wassende water; Op zoek naar de wortels van het baptisme", door dr. H.A. Bakker (Uitg. Boekencentrum, Zoetermeer) en "Gelovig gedoopt; 400 baptisme, 150 jaar in Nederland", door dr. O.H. de Vries (Uitg. Kok, Kampen).

De oudste wortels van het Nederlandse baptisme gaan terug op de voorvaderlijke roomse priester Menno Simons. Voor ons land geldt hij als de geestelijke 'vader' van de doperse stroming. Menno had zowel scherpe kritiek op de Roomse Kerk als op de leer van de Reformatie. Vooral de leer van de kinderdoop moest het ont-

De volwassendoop heeft in Nederland inmiddels vaste voet aan de grond gekregen. In de hele breedte van de evangelische beweging is de doop door onderdompeling na een persoonlijke geloofsbelijdenis gangbaar.

zien. Zelf predikte Menno gewelddoosheid, maar dat kon niet voorkomen dat in de doperse stroming krachten opkwamen die met geweld het koninkrijk Gods wilden laten komen. De bezetting van Münster, onder leiding van de Nederlanders Jan Matthijsz en Jan van Leiden, is daarvan een voorbeeld. Het schrikbewind eindigde in een jammerlijk bloedbad.

Menno Simons liet zich in 1536 dopen, reisde jarenlang op en neer tussen Noord-Duitsland en de noordelijke Nederlanden om zijn boodschap uit te dragen. In 1561 stierf hij. Binnen de vroege doperse stroming vinden we een sterke nadruk op de doop na een persoonlijke geloofsbelijdenis. Men koos er bewust voor om Christus na te volgen, al volgde daar

lijden op. Deze nadruk op de keuze van de dopeling kwam wel voortdurend in botsing met de reformatische leer van Gods soeverein welbehagen.

Van deze oude doopsgezinde stroming is in ons land niet veel meer over. De doopsgezinde gemeenten zijn na verloop van tijd vrijzinnig in de leer geworden. Ze hebben te maken met een afkalvend en vergrijsd ledenbestand.

Wortels

De baptistengemeente die in 1609 in Amsterdam ontstond, had zijn wortels juist in Engeland. De stichter, John Smyth, behoorde in zijn vaderland tot de groepen puriteinen die braken met de Anglicaanse Kerk. Zij streefden naar zuivere gemeenten. Alleen zij die zich met een ware geloofsbelijdenis aan het dienen van God en Christus verbonden, konden lid worden van deze gemeenten. Al spoedig werd dit 'maken van een verbond met God' verbonden aan de gedachte van de volwassendoop. Zij immers kunnen met volle bewustzijn die stap zetten. Dan wordt het verbond echt bekrachtigd. Grote nadruk lag er vervolgens op de zuiverheid van het leven en het dienen van elkaar.

Na zijn vlucht naar Nederland doopte Smyth eerst zichzelf en daarna 50 gemeenteleden die hem gevolgd waren. Spoedig daarna kwam de gemeente in contact met doopsgezinden in Amsterdam. De overeenkomsten in leer en leven bleken zo groot te zijn dat de gemeente uiteindelijk opging in de doopsgezinde stroming in ons land.

Opwekkingsbeweging

Een nieuwe fase in de geschiedenis van het baptisme zijn de opwekkingsbewegingen in de achttiende en negentiende eeuw. Opwekkingspredikers als John Wesley en George Whitefield –de vaders van het Methodisme– legden in hun preken grote nadruk op de keuze die de mens moet maken. Op het Europese vasteland werd de opwekkingsbeweging bekend als het Reveil. Deze bewegingen maakten de bodem rijp voor een herleefd baptisme in Europa.

In 1834 stichtte J.G. Oncken een baptistengemeente in Hamburg. Van daaruit reisde hij heel Europa door om in contact te komen met christenen die door opwekkingspredikers waren aangeraakt en hun geestelijk voedsel niet meer in bestaande ker-

ken vonden. In 1844 stuurde Oncken vrienden naar het Drentse Gasselternijveen. Daar was de hervormde predikant dr. J.E. Feisser afgezet. Hij was er als liberaal predikant gekomen, maar maakte een sterke innerlijke ontwikkeling door. In aanraking gekomen met de geschriften van de puritein John Newton legde hij nadruk op een bevindelijke godsdienst. Tegelijkertijd ging hij verlan-

Intussen blijken ook jongeren in onze gemeenten soms vatbaar te zijn voor de doop door onderdompeling na een persoonlijke geloofsbelijdenis.

gen naar een gemeente van alleen wedergeboren christenen. Dit ging samen met kritiek op de kinderdoop. Kunnen kinderen, die niet bewust kunnen geloven, wel lid zijn van de gemeente? Volgens Feisser is de kinderdoop de oorzaak dat de gemeente niet zuiver blijft, maar een mengsel van geloof en ongeloof wordt.

Op 15 mei 1845 voegde Feisser de daad bij het woord en liet hij zich met zes volgelingen in een vaart in hun dorp dopen. Deze datum geldt inmiddels als het geboorte-uur van de Unie van Baptistengemeenten.

Beweging

In zijn studie tekent dr. O.H. de Vries het Nederlandse baptisme als een beweging die inderdaad behoorlijk in beweging was. Vanuit verschillende stromingen en opvattingen onderging het baptisme invloed. Genoemd worden de persoon van ds. Jan de Liefde, het darbisme en de heiligingsbeweging. De vrije predikant ds. De Liefde (oprichter van de Vereniging tot Heil des Volks in Amsterdam) werd bekend door zijn niet aflatende ijver op het gebied van evangelisatie en liefdadigheidswerk. Hij leidde zelf evangelisten op die nogal eens actief werden in baptistenkringen.

Een andere persoon die invloed uitoefende, was John Nelson Darby, de geestelijke vader van de Vergadering

van Gelovigen. Volgens hem moet de kerk teruggaan naar het voorbeeld van de Nieuwtestamentische gemeente, zonder ambtelijke structuur en sterk uitziend naar de wederkomst van Christus. Ook Darby stond, zoals nog altijd de Vergadering van Gelovigen, de volwassendoop voor.

Als laatste moet de heiligingsbeweging rond de persoon van Dwight L. Moody worden genoemd. Deze Amerikaanse opwekkingsprediker legde sterke nadruk op het gevoel. Tijdens zijn optredens werkte hij steeds toe naar een zogeheten "beslissing voor Jezus". De conferenties die Moody belegde, werden bezocht door geestelijke leiders van het Europese vasteland. Zodoende kregen de ideeën van Moody voet aan de grond in Nederlandse baptistenkringen.

Invloed

De laatste fase van de geschiedenis van het Nederlandse baptisme is nog niet zo oud. Sinds de jaren negentig van de twintigste eeuw staat het Nederlandse baptisme onder sterke invloed van de bredere stroom van evangelisch Nederland. De eigen baptistenliederen bijvoorbeeld, verzameld in een speciale bundel, leggen het nogal eens af tegen de opwekkingsliederen.

De Vries noemt hierbij een signaal dat hem verontrust. In traditionele baptistenkringen ligt sterke nadruk op de verantwoordelijkheid van de leden voor het geheel van de kerkelijke gemeenschap. Evangelische gemeenten lijken echter steeds meer op kraampjes op de evangelische markt. Gelovigen gaan al shoppend langs de kraampjes, op zoek naar een fijne gemeente die bij hen past. Talentvolle voorgangers trekken zalen vol mensen, na hun vertrek loopt de gemeente het risico van een flinke aderlating. Bij alle verscheidenheid is er wel een constante binnen de evangelische beweging: De doop wordt alleen bediend na een belijdenis van persoonlijk geloof. Geen kinderdoop dus. Waarom? Daarbij staan we stil in het volgende artikel.

(wordt vervolgd)

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Is iemand krank onder u?

'Wat komt de dominee doen?' Het is een vraag die een kind stelt aan zijn moeder als na een ziekenhuisopname de dominee langskomt. Moeder zal proberen uit te leggen dat de dominee voor haar kind komt. Vele kinderen stellen vragen over het 'waarom'. Ouders vragen zich misschien ook af of het wel nodig is dat de predikant bij het kind op bezoek komt: Is mijn kind niet nog veel te jong? Aan de kant van de ambtsdragers leven ook vragen. Wat vraagt ziekenbezoek van ambtsdragers? Vragen waar door de jaren heen verschillende antwoorden op zijn gegeven.

Meeleven

In het bezoeken van de zieken zal door iedere bezoeker in de ziekenkamer een vorm van meeleven tot uitdrukking worden gebracht. Ieder mens doet dat op zijn eigen wijze. Er zijn mensen die het meeleven hartelijk tot uitdrukking kunnen brengen en daarin naast de zieke staan. Anderen vinden dat heel moeilijk en blijven wat op afstand. Het blijft bij wat spreken over feitelijkheden in het ziek zijn. De bezoeker gaat dan voorbij aan wat het ziek zijn betekent.

In het pastoraal bezoek wordt meeleven getoond, maar dat zal toch meer omvatten dan alleen de uiterlijke omstandigheden van de zieke en de behandeling die de zieke ondergaat. Als het pastorale bezoek daarin zou opgaan, zou het zich in niets onderscheiden van het bezoek van een buurman of buurvrouw. Tegelijkertijd is er geen pastoraal bezoek mogelijk zonder hartelijk meeleven in de omstandigheden van de zieke.

Preken

Bij het brengen van een pastoraal ziekenbezoek wordt soms gedacht dat het gaat om een meditatie of een korte preek te houden. Een zieke kan tenslotte niet naar de kerk en op deze wijze hoort hij toch Gods Woord. Dit zou betekenen dat, als zieke mensen naar de kerktelefoon luisteren, je daar eigenlijk niet op bezoek hoeft te gaan. Dit kan de bedoeling niet zijn. Wel is het zeker nodig dat over Gods

Woord en de betekenis van de Bijbel voor de zieke wordt gesproken. Dit moet echter in een andere vorm geschieden dan in de kerk. De zieke dient bij het ziekenbezoek ook zelf aan het woord te komen.

Kunnen anderen bij een ziekenbezoek de Bijbel wellicht dichtlaten, als er vanuit de kerk een ambtelijk bezoek wordt gebracht moet de Bijbel opengaan.

In zijn boekje "Ziekenbezoek" schrijft ds. J.J. van Eckveld dat het in het pastoraal bezoeken van zieken gaat om herderlijke zorg die de Heere laat verrichten door middel van de ambtsdragers. 'Wij mogen dus zeggen dat de zielszorg bestaat uit de herderlijke zorg die de ambtsdrager in de naam des Heeren aan het individuele gemeentelid ten koste legt'.

Het is de Heere Jezus Zelf geweest Die Zijn werk vergeleek met dat van een goede herder. Zijn discipelen draagt Hij op de kudde te leiden als een herder. Denk aan Zijn woorden aan het adres van Petrus na Zijn opstanding. Ook het formulier tot bevestiging van dienaren des Woords spreekt er zo over. Het gaat erom dat de kudde wordt geweid, wordt geleid en geregeerd. Dit moet in het algemeen vooral tijdens de kerkdiensten gebeuren, maar in het bijzonder ook 'naar iege lijks behoefte met onderwijzen, vermanen, vertroosten en bestraffen in het opzoeken van de individuele schapen'.

Zoals een herder aandacht besteed aan ieder schaap, zo is het ook ook in de ambtelijke bediening. In zielszorg bij pastorale bezoeken gaat het om persoonlijke ontmoetingen tussen een (ziek) gemeentelid en een ambtsdrager. In die ontmoeting moeten de persoonlijke noden aan de orde komen.

Daarbij moet ruimte zijn voor tijdelijke noden en omstandigheden.

Het belangrijkste in de ontmoeting is echter het geestelijk welzijn, zeker onder deze omstandigheden. Als dat niet aan de orde komt, verwordt pastoraat tot maatschappelijk werk of een vorm van psychotherapie.

Het geestelijk welzijn is zo van belang, omdat de pastor met het gemeentelid op weg en reis is naar Gods rechterstoel. Het kan het laatste gesprek zijn waarbij Gods Woord opengaat en waar gesproken wordt over de vraag of het wel is op reis naar de eeuwigheid.

Wie is hiertoe bekwaam? Toch kan de Heere dwars door het tekort van aardse ambtsdragers een zegen geven vanuit de grote Ambtsdrager Christus tot bekering en vertroosting van een zondaar.

De grote Ambtsdrager

Christus ging op deze aarde uit als de goede Herder. Het evangelie van Johannes tekent ons tal van persoonlijke ontmoetingen tussen Christus en zondige mensenkinderen. Denk aan de ontmoeting met Nicodemus, de Samaritaanse vrouw, de 38-jarige zieke in Bethesda, de blindgeborene, Maria Magdalena, Thomas, Petrus, enzovoorts. Wat een onderwijs ligt er in deze ontmoetingen. Steeds is er aandacht voor ieders persoonlijke omstandigheden. De Heere Jezus gaat in op wat zondaren zeggen, stelt ontdekkende vragen, doet delen in het heil dat nooit vergaat. Hij vermaant en vertroost.

Hij ging Zijn weg als Eén Die dient, met innerlijke ontferming bewogen over schapen zonder herder. Hij was en is in Zijn ambtelijke bediening de medelijdende Hogepriester. Er is niets waarin Hij niet verdrukt is

geweest. Hij peilt als waarachtig God en mens de noden dieper dan een mens ooit zelf kan. Tekent Jesaja Hem niet als de Knecht des Heeren, Die de krankheden van velen op Zich neemt? Als almachtige Koning kon en wilde Hij helpen. Hij is afgedaald in de diepte van vernedering voor lichamelijke noden en voor de zielennoed van Zijn kinderen.

De Heere Jezus wist als de Volmaakte steeds opnieuw die ingang te vinden om mensen in hun hart aan te spreken. Steeds opnieuw probeerde Hij zielen te lokken en te nodigen. Ook Hij heeft moeten ervaren hoe mensen ondanks Zijn zorg voortgingen op hun eigen weg. Denk aan de 38-jarige zieke tegen wie Hij zei: 'Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede'.

Christus besteedde aandacht aan de uiterlijke omstandigheden, maar sprak altijd ook over de diepere oorzaak, de zonde. In het genezen van de geraakte, die door vier vrienden werd gebracht, wijst Hij, door allereerst de zonde te vergeven, op de noodzaak om van deze kwaal verlost te worden. In de zielszorg dienen we steeds opnieuw in de spiegel van Zijn werk te zien. Daarbij is licht van Boven nodig om te verstaan wat God van ons vraagt. Het is een leerschool om te leren dat we in het pastoraat onvolmaakt, vol van zonde, onze weg gaan. Wat heeft een pastor daarin persoonlijk de grote Ambtsdrager nodig tot vergeving.

(wordt vervolgd)

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

WERKEN VOOR DE KERK

Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken

In de serie "Werken voor de kerk" presenteren de diverse deputaatschappen van ons kerkverband zich. Verschillende vragen komen aan de orde: Wanneer en waarom werd het deputaatschap opgericht? Wat is zijn mandaat? Wat zijn de werkzaamheden? Deze week: Het Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken.

Dit deputaatschap is het enige van alle deputaatschappen waaronder een aantal secties ressorteert. Wat is de taak en functie van het Deputaatschap Algemene Kerkelijke Zaken, afgekort AKZ, en de daaronder valende secties? Mogen we het wat oneerbiedig zeggen: AKZ is een vergaarbak van diverse kerkelijke activiteiten, die te klein zijn om een zelfstandig deputaatschap te kunnen vormen.

Nu is het moment van het schrijven van deze toelichting in feite wat ongelukkig gekozen. AKZ gaat een andere structuur krijgen. De laatstgehouden Generale Synode heeft besloten dat de structuur van AKZ zal worden gewijzigd in het kader van de

herziening van diverse deputaatschappen. Daardoor gaan bepaalde zaken anders worden. Wat de toekomst daarvan zal zijn, is nog onbekend.

Wat is tot op dit ogenblik de kernactiviteit van het deputaatschap AKZ? Deze is omschreven in een door de Generale Synode vastgesteld mandaat. Daarin is vermeld dat AKZ een coördinerende, controlerende en zonodig stimulerende taak en verantwoordelijkheid heeft met betrekking tot alle werkzaamheden die vanuit de secties plaatsvinden.

De leden van de secties zijn door de Synode benoemd. In het deputaatschap AKZ heeft vanuit elke sectie één lid zitting. Minstens eenmaal per jaar wordt er een vergadering gehouden, waarvoor alle sectieleden worden uitgenodigd. In deze vergadering worden de rapporten over het voorbije jaar besproken. In die rapportage is een overzicht van de belangrijkste werkzaamheden weergegeven. Het driejaarlijkse rapport voor de Generale Synode wordt eveneens in dit gremium behandeld.

Sectie Kerkelijke Administratie

Deze sectie verleent op zo breed mogelijke wijze adviezen en bijstand op administratief en organisatorisch terrein aan allerlei instanties binnen het kerkverband. Binnen het bureau voor de kerkelijke administratie te Woerden vinden diverse loon-, personeels- en abonnementsadministraties plaats. Het Kerkelijk Jaarboek wordt daar samengesteld, geredigeerd, uitgegeven en verspreid, er worden kerkelijke publicaties uitgegeven (onder andere modellen voor beroepsbrieven, formulieren, enzovoorts), adressenbestanden worden bijgehouden, onder meer voor De Saambinder. De Generale Synode wordt voorbereid door het samenstellen van een rapportenboek en na afloop door het beschikbaar stellen van de Acta. Hiermee zijn slechts de meest in het oog lopende activiteiten weergegeven; de werkzaamheden zijn vele malen breder.

Sectie Kerkelijke Archieven

Deze sectie heeft tot voornaamste doelstelling het zorgdragen voor archieven van meerdere kerkelijke vergaderingen. Daaronder wordt ook verstaan het verwerven van archiefstukken, het ontsluiten en het conserveren, alsook het zorgen voor een schaduwarchief. Tevens heeft de sectie een adviserende rol naar lokale gemeenten met betrekking tot vragen die op archiefgebied leven. De schriftelijke neerslag van meerdere kerkelijke vergaderingen is inmiddels op digitale wijze in een trefwoordenregister vastgelegd. Aan alle gemeenten is in brochurevorm weergegeven welke zorg aan het lokale archief dient te worden besteed. Deze brochure is in 2001 in herziene versie verspreid.

Sectie Arbitrage

Deze sectie heeft ten doel om te bemiddelen bij eventuele geschillen tussen deputaatschappen en andere kerkgebonden organisaties en het daaronder ressorterende personeel. Deze doelstelling wordt bereikt door het beschikbaar stellen van wijze en deskundige personen om als arbiter op te treden.

Stichting Centraal Bureau

Deze sectie is eveneens een veelzijdige. Deze is belast met het beheren en exploiteren van het kantoorpand aan de Houttuinlaan 7 te Woerden ten behoeve van de diverse gebruikers in de ruimste zin van het woord. Het

huisvesten van de diverse bureaus en de archieven van deputaatschappen, verenigingen, bonden en stichtingen die binnen het kerkverband bestaan, vormt een kerntaak.

Sectie Kerkbouw

Deze sectie biedt hulpverlening, die bestaat uit technische, organisatorische en financiële adviezen met betrekking tot aankoop, bouw of verbouw van onroerend goed. Daarbij worden de betreffende gemeenten intensief en deskundig begeleid. Diverse gemeenten hebben van deze dienstverlening gebruik gemaakt. Wanneer een plaatselijke gemeente overweegt om tot nieuwbouw of verbouw van een kerk of pastorie over te gaan en daarvoor niet in eigen kracht voldoende kapitaal bijeen kan bren-

gen, kan een beroep worden gedaan op een gedeelte van het vermogen dat de sectie Kerkbouw beheert. Het is daarom een van de taken van deze sectie om vermogen te vormen, te beheren en beschikbaar te stellen.

Geldmiddelen worden verkregen door jaarlijkse collecten in al onze gemeenten, alsook door renteopbrengsten, giften en legaten. De sectie stelt middelen beschikbaar tegen een niet marktconforme, maar lagere rente dan andere geldverstrekkers berekenen. Er wordt gestreefd naar een snelle circulatie van het vermogen, waardoor zoveel mogelijk gemeenten kunnen worden geholpen.

ds. F. Mulder, voorzitter
J. Mastenbroek, secretaris

BOEKENNIEUWS

**“Volbracht; de zeven kruiswoorden”,
door John Flavel; uitg. De Banier,
Apeldoorn, ISBN 978 90 336 2984 6;
160 blz.; € 13,90.**

Het is opmerkelijk hoe actueel en indringend de Engelse predikant John Flavel (1627?-1691) in zijn tijd de jeugd aansprak: ‘Pas er toch voor op dat je niet uitstelt voor het laatst, zoals zo velen vóór jou al hebben gedaan, tot hun eeuwig verderf. Nu krijg je nog genadetijd. Zou je wel in Christus willen zijn? Heb je enige indrukken in je hart van het gewicht en de waarde van de eeuwige dingen? Ik weet wel dat veel mensen op jouw leeftijd niet graag denken aan zulke ernstige dingen als de dood en de eeuwigheid. Je hart gaat misschien meer uit naar aardse genoegens en je laat deze ernstige zaken liggen voor als je oud bent.’

Uitstel van bekering is, zegt Flavel, echter heel onverstandig. Onverstandig omdat jongeren nog ontvankelijk zijn. ‘Je bent nu het geschiktst voor dit grote werk’. Onverstandig omdat jongeren minder belemmeringen hebben dan ouderen. ‘Je bent in de morgenstond van je leven. Als iemand iets belangrijks moet doen, kan hij dat het beste ‘s ochtends doen. Later op de dag heeft hij namelijk vaak zoveel aan zijn hoofd, dat hij het vergeet’. Onver-

standig ook omdat niemand weet wanneer zijn leven voorbij zal zijn. ‘Je weet niet of je ooit zo oud zult worden als je ouders. Op het kerkhof worden er ook graven gemaakt voor lichamen van jouw lengte’.

Indringend nodigt Flavel jongeren om ernst te maken met hun eeuwige belangen. ‘Misschien denk je dat je nog niet oud genoeg bent om tot Christus te

gaan. Maar als jij buiten Christus sterft, zul je echt wel oud genoeg zijn om veroemd te worden. In het vuur van de hel liggen niet alleen grote boomstammen, maar ook kleine takjes’.

Deze fragmenten komen uit het nieuwe boekje “Volbracht”, een bundel preken over de laatste woorden van Christus. Deze preken over de zeven kruiswoorden zijn door A.P. Meeuse opnieuw uit het Engels vertaald.

Flavel, een rechtgeaard puritein, citeert opvallend veel vroege kerkvaders en filosofen uit het begin van de jaartelling, zoals Cyprianus, Seneca, Tertullianus, Socrates en Origenes. Te waarden is het dat hij toch zo heel eenvoudig dicht bij het hart van zijn lezers blijft: ‘Zelfs zij wier vuile handen Christus hebben gekruisigd, kunnen vergeving ontvangen door het bloed dat zij zelf hebben vergoten’. Actueel is Flavels visie op de plaats van de christelijke religie in de samenleving. Christelijke religie is volgens hem de grootste vriend van vrede, rust en welvaart binnen staten en koninkrijken. ‘Niets is er meer tegengesteld aan het ware christendom dan onverzoenlijkheid, twist, wraak, opschudding en verwarring. Zij leert de mens het kwade te beantwoorden met het goede’.

De kerk is, zegt Flavel, een duif van zachtmoedigheid. ‘Wanneer de wereld twistend over de grond rolt, worden christenen moe van de wereld, en zuchten ze met de psalmist: ‘Och, dat mij iemand vleugelen als ener duive gave! Ik zou heenvliegen, waar ik blijven mocht’.

Jammer dat dit mooie en mooi uitgevoerde boekje niet wordt ingeleid door een korte biografie van John Flavel.

Lieren,

J. van 't Hul

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Berkenwoude,
ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;
Te Bodegraven en Zoetermeer,
ds. L. Terlouw te Barendrecht;
Te Drachten en te Picture Butte (Canada), ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Ermelo, ds. D. de Wit te Rijssen-West;

Te Krabbendijke:

ds. G. Beens te Kootwijkerbroek;
Te Leerdam,
ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;
Te Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. W. Visscher te Amersfoort.

■ AMBTSJUBILEUM DS. R. BOOGAARD

Op 1 oktober 2009 zal het 40 jaar gele-

den zijn dat onze emeritus predikant Ds. R. Boogaard in het ambt van predikant is bevestigd.

Dit feit zal in een dienst op **donderdag 1 oktober** worden herdacht, waarin Ds. R. Boogaard een gedachtenispreek hoopt uit te spreken.

De dienst begint om 19.30 uur en wordt gehouden in ons kerkgebouw, Hoofdstraat 73.

U wordt van harte uitgenodigd deze dienst bij te wonen.

Kerkenraad Geref. Gemeente Leiderdorp

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 14 AUGUSTUS 2009 TE ZOETERMEER

Namens de roepende kerk van Zoetermeer opent ds. J. Driessen de vergadering. Hij laat Psalm 132: 9 en 10 zingen, leest Psalm 132 en gaat voor in gebed. De voorzitter heet bijzonder kandidaat Van Rijswijk, die het beroep naar de gemeente 's Gravenzande mocht aanvaarden, welkom. De deputaten artikel 49 DKO, docenten, andere predikanten, studenten van de Theologische School, afgevaardigden en belangstellenden worden ook hartelijk welkom geheten. De voorzitter deelt de volgende zaken mee:

- Ds. A.B. van der Heiden, die aan de beurt was deze vergadering te leiden, is afwezig; hij heeft deze middag zijn schoonmoeder begraven;

- Ds. De Waard mag in ons midden zijn na de ernstige ziekte die hem trof; de tijdelijk preses is blij dat hij weer een begin mag maken met het oppakken van het ambtelijke werk.

De voorzitter acht zich deze avond ontslagen van het uitspreken van een meditatie omdat de kandidaat in de loop van de avond een preekvoorstel zal houden. Behalve de afgevaardigden van de diverse classisgemeenten zijn de deputaten artikel 49, ds. J.J. van Ekeveld en ds. M. Mondria, aanwezig. Ds. D. de Wit en ds. P. Mulder zijn als docenten van de Theologische School uitgenodigd om een examen af te nemen.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. G. Clements, assessor: ds. A.J. de Waard en ds. J. Driessen, quaestor: oud. G.M. van Winkelen en scriba: oud. J. Bloemendaal.

Het moderamen beziet de door kandidaat J. van Rijswijk getoonde benodigde bescheiden en stelt vast dat het examen doorgang kan vinden.

De voorzitter memoreert het besluit van de classis op 21 januari 2000. Toen is besloten dat de classispredikanten in voorkomende gevallen een kandidaat

zullen examineren. De classis mag daarbij wel de hulp van de docenten van de Theologische School inroepen. Er zullen vier examens worden afgenomen van ieder vijftien minuten: exegese door ds. D. de Wit, dogmatiek door ds. G. Clements, kerkgeschiedenis door ds. P. Mulder en kerkrecht door ds. J. Driessen.

Ds. de Wit bevraagt de kandidaat over Jesaja 52:13 t/m 15 en Jes. 53, ds. Clements vraagt in hoofdzaak over de verkiezing uit de Dordste Leerregels, ds. P. Mulder vraagt over ds. A. Comrie, ds. Driessen vraagt over de verkiezing van ambtsdragers, de diensttijd van ouderlingen en diakenen, kerkelijk vergaderingen en het recht van appél.

Kandidaat Van Rijswijk wordt gevraagd een preekvoorstel te houden over Johannes 16 vers 14.

Het thema is: Christus belooft Zijn Geest. In de 1e plaats: Het doel van Zijn werk. In de 2e plaats: De inhoud van Zijn werk.

Bij deze bespreking van het examen en het uitspreken van het oordeel van de deputaten art. 49 zijn alleen ambtsdragers aanwezig. De voorzitter vraagt het oordeel over het examen en de proefpreek aan de afgevaardigden. Ds. Driessen zegt dat hij denkt het gevoel van de vergadering te vertolken als hij zijn blijdschap uitspreekt over het afgelegde examen en het preekvoorstel dat gehouden is.

Vervolgens wordt het oordeel van de deputaten artikel 49 gevraagd. Bij monde van ds. Mondria geven de deputaten aan dat zij zich van harte kunnen aansluiten bij de woorden die ds. Driessen uitgesproken heeft.

Hierna besluit de vergadering kandidaat J. van Rijswijk toe te laten tot de bediening des Woords.

Nadat kandidaat Van Rijswijk en de niet-ambtsdragers zijn binnengeroepen deelt de voorzitter mee dat de vergadering, gehoord hebbende het positief advies van deputaten art. 49, br. Van Rijswijk heeft toegelaten tot de bediening des

Woords. Kandidaat Van Rijswijk wordt daarop uitgenodigd de lastbrief van de classis mede te ondertekenen, nadat de preses deze heeft voorgelezen.

Na ondertekening spreekt de voorzitter hem hartelijk toe. Hij zegt dat Luther veel predikanten heeft opgeleid. Luther zegt dat iedere predikant drie boeken moet kennen en hanteren t.w. het boek van God, het boek van het hart en het boek van de tijd. De preses heeft bij ieder "boek" ook een boek gezocht en gevonden met name: a. Een woord voor elke dag van Joh. Calvijn; b. Der vromen ondervinding op de weg naar de hemel van L. Myseras en c. Tijdgeest van ds. P. van Ruitenburch. De preses geeft deze aan kand. Van Rijswijk. Hij wenst de toegelaten kandidaat toe dat zijn bediening vruchtbaar mag zijn en dat de Koning der Kerk veel en rijk mag glanzen. Na deze woorden wordt op verzoek van de voorzitter de kandidaat staande Ps. 134: 1 en 3 toegezongen.

De verdeling van de consulentenschappen zal definitief in de vergadering van 9 oktober 2009 plaatsvinden.

Op zondag 30 augustus zal in de middagdienst ds. J. Driessen afscheid nemen van de gemeente 's Gravenhage in verband met zijn emeritaat. Namens de classis zal ouderling J. Bloemendaal, scriba van de classis, hem toespreken.

Voorts herinnert de voorzitter aan de ambtsdragersbijeenkomst van de classis die op vrijdag 25 september gehouden wordt.

Voor de volgende vergadering is Alphen aan den Rijn roepende kerk. Deze vergadering zal 9 oktober 2009 worden gehouden.

Op verzoek van de voorzitter eindigt ouderling J.C. Heijboer van de roepende gemeente Zoetermeer. Hij laat zingen Ps. 36 vers 2 en gaat voor in dankgebed, waarna de voorzitter de vergadering sluit.

J. Bloemendaal, scriba

BERICHTEN

■ REGIOAVOND BOND VROUWEN- VERENIGINGEN TE ZEIST

De Bond van de Vrouwenverenigingen van de Geref. Gemeenten hoopt een regioavond te beleggen op **woensdag 30 september** in de kerk van de Geref.

Gemeente te Zeist. Spreker is dhr. L. Snoek over: Stille tijd met Hagar, n.a.v. Genesis 16. De leiding berust bij ds. J.J. van Ekeveld. Aanvang 19.30 uur. Ook belangstellenden zijn van harte welkom.

■ DISTRICTSBIJEENKOMSTEN +16 JBGG

Gouda

Op **zaterdag 26 september** zal er een appelavond gehouden worden voor alle +16 jongeren in het district Gouda. Het thema van deze avond is: Leven in Babel. Inleider: ds. P. Mulder. Aanvang: 19.45 uur. Locatie: kerkgebouw Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe o.z. 2b, Gouda.

Rhenen

Op **zaterdag 3 oktober** organiseert het district Utrecht een districtsavond met als thema: Let op! Tekenen van de eindtijd. Student J. IJsselstein zal hierover een inleiding houden. Locatie: kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Rhenen, Achterbergsestraatweg 59a. Aanvang: 19.45 uur.

■ VERKOPINGEN

Barendrecht

Op **zaterdag 3 oktober** organiseert de Geref. Gemeente van Barendrecht een verkoopdag in en rondom het bedrijf van firma Kraaijeveld, Handelsweg 190 te Ridderkerk. Er is een ruime sortering etenswaren en andere artikelen. Ook is er een rommelmarkt. De markt duurt van 9.30-15.00 uur. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de kerk.

Kampen

Op **zaterdag 3 oktober** houdt de vrouwenvereniging "Draagt Elkanders Lasten" te Kampen een verkoping in De Beukelaar, naast de kerk van de Geref. Gemeente, 2^e Ebbingestraat 3. Opening door: ds. J.J. Tanis om 10.00 uur. Een sterk gevarieerd assortiment (consumptie)-artikelen wordt te koop aangeboden. Evangelist S. de Visser uit Leeuwarden is aanwezig met een boekenkraam. Hij zal deze dag afsluiten om 14.30 uur. De opbrengst is bestemd voor de zending en evangelisatie.

■ ACTIEMARKT TE KRABBENDIJKKE

De activiteitencommissie van de Geref. Gemeente te Krabbendijke organiseert op **zaterdag 26 september** een actiemarkt, waarvan de opbrengst bestemd is voor de aanpassingen van haar kerkgebouw. Het is een markt met een grote verscheidenheid van artikelen en activiteiten voor jong en oud. U bent van harte welkom van 10.00-15.30 uur in het gebouw van het Calvin College, Appelstraat 4.

■ ZANGAVONDEN

Dordrecht

Op **zaterdag 3 oktober** vindt in de Grote Kerk van Dordrecht de Dordtse mannenzang weer plaats. Dirigent: Arie

Kortleven en organist: Lennard Knops. De collecte is t.b.v. Helpende Handen. Dhr. C.B. Eijkelboom, beleidsmedewerker bij Helpende Handen, verzorgt de opening en de sluiting. Entree € 5,-. Kaarten kunt u bestellen via www.naarhetconcert.nl

Klaaswaal

In de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Klaaswaal, Havenweg 9, zal op **zaterdag 26 september** een koor- en samenzangavond gehouden worden. Medewerkende koren: het jongerenkoor "Nethanja" uit Moerkapelle, het jeugdkoor "De Kleinnoot" uit Capelle aan de IJssel en het mannenkoor "Rehoboth" uit Klaaswaal. Algehele leiding: ds. G.J. van Aalst. Collecte t.b.v. het Deputaatschap Bijbelverspreiding. Aanvang 19.30 uur.

Geldermalsen

De Ring Midden van de Bond van Zangverenigingen van de Geref. Gemeenten (BZGG) organiseert op **zaterdag 3 oktober** een koor- en samenzangavond in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Tricht-Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10, Geldermalsen.

Naast samenzang zullen de volgende koren hun medewerking verlenen: het jeugdkoor "De Davidsharp" uit Waarde, het gemengd koor "Comt nu met Sangh" uit Veen en het jongerenkoor "Laudate Deum" uit Ridderkerk. Opening door ouderling C.A. Overheul. Dhr. J.C. Heijboer zal namens het Deputaatschap Bijbelverspreiding een appelwoord spreken. Collecte t.b.v. dit deputaatschap. Aanvang: 19.30 uur.

Vlaardingen

Op **zaterdag 10 oktober** geeft het mannenkoor Groot Rotterdam een uitvoering, waarop dan tevens de CD-actie wordt afgesloten, waarmee het koor t.g.v. zijn 30-jarig bestaan dit voorjaar is gestart. Locatie: Sionkerk van de Geref. Gemeente te Vlaardingen, Westnieuwland 56. Aanvang: 19.30 uur.

Zaltbommel

Op **zaterdag 3 oktober** zal in de St. Maartenskerk te Zaltbommel een zangavond worden gehouden. Medewerkenden zijn: het mannenkoor 'Rehoboth' uit Geldermalsen en het jongerenkoor 'Sjaloom' uit Rijssen. Dirigent is Arie Loonstra en organist Marcel van de Ketterij. Tevens is er veel samenzang. Opening en sluiting door student A.T. Huijser. Aanvang 19.30 uur. Collecte voor de bestrijding van onkosten.

■ MUZIEKAVOND TE RIJSSEN EN OTTERLO

Deze zomer heeft de JBGG een werkva-

kantie georganiseerd naar de Dominicaanse Republiek. Tijdens deze vakantie hebben jongeren meegewerkt aan een ziekenhuisproject van het Deputaatschap Bijzondere Noden. Deze groep jongeren organiseert op 25 september en 17 oktober een muziekuutvoering in Rijssen resp. Otterlo. Collecte t.b.v. dit ziekenhuis. Algehele leiding: dhr. L. van der Maas, algemeen secretaris van genoemd deputaatschap.

Locatie Rijssen: Jacobus Fruytier scholengemeenschap, Stroekeld 142. Aanvang: 20.00 uur. Locatie Otterlo: Hervormde Kerk, Kerklaan 8. Aanvang: 19.30 uur

■ THEMA-AVOND HELPENDE HANDEN TE WERKENDAM

Op **6 oktober** zal er een thema-avond georganiseerd worden door Helpende Handen, afd. Werkendam. Dhr. W. Visser hoopt te spreken over het thema: 'rouwverwerking'. Locatie: kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giesendam, Buitendams 118. Aanvang: 19.30 uur.

De Vluchtheuvel

De Vluchtheuvel gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten en biedt professionele hulp bij psychosociale problemen, zoals huwelijksproblemen, psychische problemen, eenzaamheid, rouwverwerking, identiteitsvragen en opvoedingsvragen. De Vluchtheuvel werkt landelijk. Er zijn kantoren en/of gesprekslocaties te Goes, Dordrecht, Woerden, Amersfoort, Zwolle, Lelystad en Rijssen.

Hulp vragen?

Twijfelt u of uw hulpvraag past bij De Vluchtheuvel? Of hebt u, ook als ambtsdrager, behoefte aan overleg over een bepaalde situatie? Dan kunt u (jongeren en volwassenen) voor alle hulpvragen tijdens het spreekuur op werkdagen **tussen 10.00 uur en 12.00 uur** bellen voor aanmelding en advies: **0348-48 99 99**. Voor hulp aan doven en slechthorenden kunt u mailen naar: jzwerusv@cbgg.nl

Meer weten?

Voor algemene informatie zijn we iedere werkdag bereikbaar van 8.30-17.00 uur op tel.nr. 0113-213098. Of kijk op de website. Daar vindt u ook informatie over huwelijksvoorbereiding, schoolmaatschappelijk werk en andere vormen van hulp en/of preventie. U kunt u zich daar ook digitaal aanmelden voor hulp: www.stichtingdevluchtheuvel.nl

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 27 SEPTEMBER 2009

Aagtekerke 9.30, 14.30 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 18.30 uur ds. Verschuure; Amersfoort 9.30 uur ds. Visscher en 16.30 uur ds. L. Blok; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. Baan; Arnhem 18.45 uur ds. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Bredeweg; Beekbergen 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Driessen en 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 uur ds. Van Gelder en 16.30 uur ds. Clements; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur stud. IJsselstein; Boskoop 9.30 uur ds. Verschuure en 16.30 uur ds. Paul; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. Mouw; Breda 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur (H.D.) ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Deventer 18.00 uur ds. J. Karels; Dirksland 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Doetinchem 15.00 uur ds. Schreuder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 19.00 uur ds. Van Ruitenburch; Eindhoven 15.00 uur ds. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Emmeloord 18.30 uur ds. Baan; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Enschede 17.30 uur ds. De Wit; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Van Manen; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. Schot; Goes 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Goudswaard 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. Vermeij; 's-Gravenhage 10.00 uur ds. Paul en 18.00 uur stud. G.W.S. Mulder; 's-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. Boogaard; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. Joosse; Hilversum 10.00 en 16.30 uur stud. Visser; Hoofddorp 16.30 uur ds. Driessen; Hoogeveen 9.30 en 15.00 uur ds. Vogelaar; Hoogvliet 10.00 en 17.00 uur ds. Mijnders; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 uur leesdienst en 15.00 uur ds. Tanis; Kamperland 15.00 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee

10.00 en 16.00 uur ds. Van Belzen; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Kriningen 9.30 uur en 18.00 uur ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Leiderdorp 18.30 uur ds. Van Belzen; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. Neele; Meeuwen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Middelburg-Centrum 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer; Middelharis 9.30 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur ds. Mondria; Moerkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (doventolk) ds. Clements; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Nieuwdorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Meeuse; Nieuwerter Aa 15.30 uur ds. Mondria; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur leesdienst; Nijkerk 15.00 uur ds. Heijkamp; Nisse 14.00 uur ds. Hakvoort; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Oostburg 15.00 uur stud. Maljaars; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. Gunst; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Tuinier; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Van Krimpen; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poederoyen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Poortugaal 18.00 uur ds. Van Rijswijk; Poortvliet 14.30 uur ds. Bakker; Puttershoek 15.30 uur ds. Labee; Rhenen 10.00 en 17.30 uur ds. Veenendaal; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. Golverdingen en 14.30 uur ds. Van der Net; Rijssen-Noord 9.30 uur en 18.30 uur ds. Van Dieren en 14.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rilland-Bath 9.30 uur stud. Baaijens en 14.00 uur ds. Meeuse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. P. Mulder; Rotterdam-Centrum 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Vreugdenhil en 15.00 uur ds. Pater; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Scheveningen 10.00 en 15.30 uur stud. G.W.S. Mulder; Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.30 en 19.00 uur ds. Golverdingen; Soest 9.30 uur ds. Heijkamp en 19.00 uur stud.

Visser; Spijkenisse 10.00 en 16.00 uur ds. Verweij; Sprang-Capelle 9.30 en 15.00 uur ds. Van Boven; Stolk 10.00 uur ds. De Waard en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 10.00 en 18.00 uur stud. Maljaars; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Urk 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Utrecht 10.00 uur ds. Van Ruitenburch en 19.00 uur ds. Visscher; Veen 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Veenendaal 16.30 uur ds. Van Gelder; Vlaardingen 15.00 uur ds. P. Mulder; Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Moens; Westzaan 19.00 uur ds. Heijkamp; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 14.00 uur leesdienst; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. Van Eckeveld; Zoetermeer 15.30 uur ds. Verschuure; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Zwolle 9.30 uur leesdienst en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSDAG 29 SEPTEMBER 2009

Aalburg 19.30 uur ds. Van Krimpen; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. Baan; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. Schipper; Hoogeveen 19.30 uur ds. Van Dieren; Naaldwijk 19.45 uur ds. Silfhout; Nieuwe Tonge 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Opperdoes 19.30 uur ds. Van der Net; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Mondria; Spijkenisse 19.45 uur ds. Karens; Terneuzen 19.30 uur ds. De Heer; Urk 19.30 uur ds. Van Belzen; Utrecht 20.00 uur ds. Bakker.

■ WOENSDAG 30 SEPTEMBER 2009

Brakel 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Dirksland 19.30 uur ds. Verweij (voor de zending); Dordrecht 19.45 uur ds. Brugge; Elspeet 19.30 uur ds. Verschuure; Ermelo 19.30 uur ds. Van Boven; Genemuiden 19.30 uur ds. F. Mulder; Hilversum 19.45 uur ds. Van Belzen; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. Baan; Leerdam 19.30 uur ds. Beens; Marknesse 9.30 uur ds. Van Belzen; Melissant 19.30 uur ds. Melis; Mijdrecht 19.30 uur ds. Hogchem; Nieuw Beijerland 19.30 uur ds. Vermeij; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. De Leeuw; Oosterend-Texel 19.00 uur ds. Van Dieren; Opheusden 19.30 uur ds. Mondria; Poortugaal 19.30 uur ds. Schot; Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Gunst; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. Van Manen; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. De Waard; Scherpenisse 19.30 uur ds. Bakker; Werkendam 19.30 uur ds. Karens; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. Hoogerland; Zoetermeer 19.30 uur ds. Hakvoort.

■ DONDERDAG 1 OKTOBER 2009

Beekbergen 19.30 uur ds. Vermeij; Boskoop 19.30 uur ds. Van Eckeveld; Hoogvliet 19.45 uur ds. Meeuse; Kortgene 19.30 uur ds. Baan; Krimpen a/d IJssel 15.30 uur ds. P. Mulder (huw.bev.); Middelharnis 19.30 uur ds. Van Gelder; Oostvoorne 19.30 uur ds. Karens; Veenendaal 13.00 uur ds. F. Mulder (huw.bev.); Westzaan 19.30 uur ds. Terlouw.

■ VRIJDAG 2 OKTOBER 2009

Kootwijkerbroek 14.00 uur ds. Beens (huw.bev.); Scherpenisse 14.00 uur ds. Bak-

ker (huw.bev.); Waarde 14.15 uur ds. Golverdingen(huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6-l) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

ADVERTENTIES

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ReVOKE

*Reformatorische Vereniging van
Ongewild Kinderloze Echtparen*

De vereniging streeft onder meer naar:

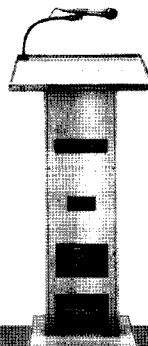
- het bevorderen van contacten tussen ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op behandelmethoden voor onvruchtbaarheid

Info: www.revoke.nl

e-mail: info@revoke.nl

tel. 0184-642253

'n Helder geluid!

Lagarde

De geluidssystemen
van Lagarde,
helder en krachtig.

Bel (0341) 37 57 57 voor meer informatie.

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE

Tel: 010-4517471

CO2 metingen

Advies en installatiebureau

Voor een vrijblijvende offerte

aktie@kliksafe.nl

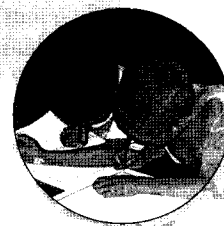
Handen van de kerk wereldwijd

**Dominicaanse
Republiek**
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papua
Alfabetisering

Peru
Aandacht en liefde
voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Strijd tegen HIV / Aids

Help mee!

- Steun ons werk met een gift
- Nodig ons uit voor een gemeentevond of op vereniging

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447 Woerden

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

Dé inrichter voor Kerk, School en Kantoor

Showroom: Marconistraat 13, 4461 HH Goes
Postadres: Postbus 36, 4400 AA Yerseke
T 0113 57 29 07 F 0113 57 38 73
E info@piethoekman.nl M 06 53 15 47 11

HOEKMAN
GOES - YERSEKE

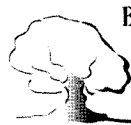
Zorg...

Respect...

Aandacht...

Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Begrafnisverzorging

Poppe

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Rust en ontspanning in de prachtige Eifel! Ruime appartementen te huur. Inl.: 0118-606707 en www.huizesolagrati.nl

STENEN VLOEREN

ook voor kerkvloeren

Grote showroom van 1200 m²

700 Soorten tegels en natuursteen in voorbeeldvloeren

Montage door eigen vakmensen

Met of zonder vloerverwarming

Acties? Bij ons altijd scherpe prijzen!

KROON
VLOEREN IN STEEN

www.kroonvloereninsteen.nl

Begrafnisonderneming Treur

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zelst
Telefoon 030 - 6924258
www.begrafnisondernemingtreur.nl
info@begrafnisondernemingtreur.nl

HOUTSNIJWERK
Ook teksten in div. modellen.
G. van den Dikkenberg, Munnikenweg 11, 3905 MD Veenendaal.
Tel./fax 0318 540252.

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE BOEKEN
Antiquariaat Den Hertog
dhr. G.J. Zwoferink
Elzenkade 6, 3992 AC Houten,
Tel. 030-6346681

AVONDMAAL-SERVIEZEN
Uit voorraad of naar tekening.
Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Dorst
BEGRAFNISVERZORGING

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 69 74 38
Mobiel: 0610 64 28 07

Wij verzorgen alléén begrafenissen

De Laatste Zorg
Begrafnisverzorging
Joop van Dijk Joh. zn.

- **Geen crematies.**
- Begrafenissen verzorgen wij geheel naar wens van de familie.
- Gespecialiseerd in thuisopbaring.
- Wij verzorgen begrafenissen in elke plaats waar u wenst.
- Ook als u niet of elders verzekerd bent.

Burg. ten Veldestraat 22 M 06-20 36 10 34
8281 ZS Genemuiden F 038-385 87 66
T 038-385 42 30 E info@delaatstezorg.nl
www.delaatstezorg.nl

ADVIESBUREAU
BARTEN
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN BOUWEN

Voor het bouwen van pastorie en kerk, advies, begeleiding en toezicht is ons werk

Wij verzorgen de begeleiding en het toezicht van o.a. de Adullamkerk in Barneveld-Zuid.

Heeft u plannen?
Wij helpen u graag verder!

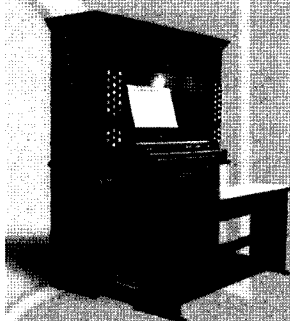
Rijksweg 75 • 3781 LT Voorthuizen
Telefoon: 0342 - 470958
E-mail: ebarten@klikSAFE.nl

Begrafnisverzorging van der Klooster

De laatste zorg in vertrouwde sfeer voor begrafenissen met een christelijke visie. Goeree, Voorne & Putten, Schouwen en omstreken

Armin & Agaat van der Klooster

Orgelcentrum Andante is dealer van
JOHANNUS - MONARKE - CONTENT - EMINENT

ORGELCENTRUM
ANDANTE

In onze beide winkels is een ruim assortiment aan bladmuziek in zowel notenschrift als klavarscribo te vinden.

A. van Oostedelee 35, VEENENDAAL | Oranjestraat 6, RIJSSEN
Tel: 0318 - 505063, Fax: 0318 - 505051 | Tel: 0548-515866, info@andanteorgels.nl
u vindt ons ook op www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUISKAMER- EN KERKORGELS

Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,
wijkzorg, gespecialiseerde
verzorging, verpleging,
(huishoudelijke) verzorging:
0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of
info@rstzorg.nl.

Identiteit Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelan 27 • Postbus 154
3770 AD Barneveld • Fax: 0342-42 23 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

*Persoonlijke zorg
voor uw begrafenis*

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begrafenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

WALCHEREN, vak.won. 4 pers.
rustig gelegen aan de voet
van de duinen
078-6815858 / 06-26114521

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

KLASSE
MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

**Stolk
orgels**

tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Wij verzorgen begrafenissen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoorgers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o.	T 0341-253813
Kampen e.o.	T 06-53363828
Rijssen e.o.	T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g.	T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

**Op zoek naar een
doopjurk of dooppakje?**

Kijk op **www.naaiatelier-jannie.nl**
voor onze uitgebreide collectie
of bel ons voor een afspraak!

J.W. Petersen-de Langen
Beethovenlaan 54
8071 VL Nunspeet
Tel. 0341-257203

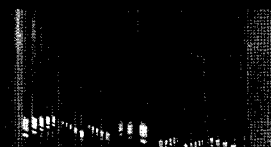
BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

*ook voor akoestische
vraagstukken*

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

**begrafenisverzorging
Den Hollander**

Begrafenissen in Vlaardingen, Rotterdam,
Gouda, Den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst
uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

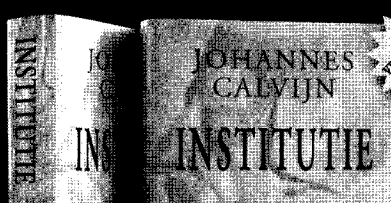
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Heeft u zin om er nog een weekje
tussenuit te gaan? Wij hebben t.h.
een ruime **7 pers. car.** op camp.
De Wolfskuylen in Gees (Dr) pr
fietsomg. 3 slp.k. douche, wc. Z.i.e.h.
voor-, naseizoen 50% korting.
Ook voor 2 echtparen. Wk 40, 42
en 44 nog vrij. Tel. 0341-561699

**Johannes Calvijn
Instituut**

OF ONDERWIJZING IN DE CHRISTELIJKE GODSDIENST
nieuwe Nederlandse vertaling door dr. C.A. de Niet

Presentatie: D.V. 31 oktober tijdens de Nationale Reformatieherdenking in
de Grote Kerk te Dordrecht. Een eerste set van de nieuwe Instituut-vertaling
wordt dan overhandigd aan minister J.P.H. Donner.

prijs bij intekening:
€ 139,50

na verschijning:
€ 159,50

www.institutiecalvijn.nl

Den Hertog uitgeverij / Elzenkade 6 - 3992 AC Houten - Tel. 030 63 73434

IN DE BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR!